

Rapport - Hervormen Bijdrageregeling EV

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

ERAC

Philiteaan 73 | 5617 AM Eindhoven | +31 (0)73 7000 340 | info@erac.nl | www.erac.nl

COLOFON

Opdrachttitel

Hervormen Bijdrageregeling EV

Opdrachtgever

MRDH

Projectteam ERAC

Marco Eijkens

Neeltje Driessen

Carlo Bekx

Inge Renckens

Datum rapport

28 november 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. Inleiding	6
2. Achtergrond	8
3. Beoordeling/ toetsingskader en monitoring	13
4. Cofinanciering en staatssteun	18
5. Handhaving	22
6. Administratieve lasten	26
7. Verantwoordelijkheden	31
Bijlage I Andere metropoolregio's	33
Bijlage II Andere (subsidie-)regelingen	38
Bijlage III Overzicht voorstellen zonder draagvlak	42
Literatuurlijst/ bronnen	43

Samenvatting

Aanleiding en opdracht

Naar aanleiding van een rekenkamer rapport, in opdracht van de gemeente Rotterdam, is gebleken dat de Bijdrageregeling niet aansluit op de behoeften van de 21 gemeenten uit de metropoolregio. Daarnaast kwam uit dit rapport naar voren dat de bijdragenregeling onvoldoende en niet doelmatig aansluit op de opdrachten van de Strategische Agenda.

Ruimte voor verbetering is er zeker. Uit het rekenkamerrapport, interne analyses en werksessies kwamen een aantal verbeterkansen en knelpunten naar voren. Vanuit de onderstaande hoofdvraag is ERAC aan de slag gegaan met het formuleren van een advies.

Hoofdvraag

Kan de Bijdrageregeling behouden dan wel hervormd worden of is een geheel ander financieel instrument geschikter?

Huidige Bijdrageregeling

Naast de bevindingen uit het rekenrapport en interne analyses is het vetrekpunt de huidige Bijdrageregeling. Hoe ziet de regeling er nu uit? Wat ontbreekt aan de regeling? Zijn er soortgelijke regelingen in de regio? Zijn andere financieringsinstrumenten passend? Wat is de positie van de regeling? Met andere woorden wat is het bestaansrecht van de regeling?

Het bestaansrecht van de Bijdrageregeling in het kort:

- De Bijdrageregeling staat 'los' van de financiële bijdragen aan de regionale ontwikkelmaatschappij (ROM) Innovation Quarter en community voor startups Yes!Delft, die voornamelijk (High Tech) innovatieve start ups financieren.
- De Bijdrageregeling is in de regio ondersteunend aan de doelgroepen met een innovatief project (met een meer regionaal karakter) en daarom complementair aan de financieringsmogelijkheden geboden door Innovation Quarter en Yes!Delft.
- De Bijdrageregeling heeft kenmerken van een subsidieregeling maar sluit voor de MRDH, die op dit moment geen verordende bevoegdheid heeft, beter aan op de praktijk. Alle gemeenten kunnen via deze regeling een bijdrage ontvangen zonder dat afzonderlijke subsidieverordeningen gemaakt dienen te worden.
- Projecten dienen bij te dragen aan de versterking van de volgende twee opdrachten uit de Strategische agenda van de MRDH: (2) *Toekomstbestendige economie stimuleren* en (4) *Vernieuwen van werklocaties*.
- De typische Bijdrageregeling-projecten hebben geen positieve kasstromen waardoor een revoluerend fonds niet passend en dus niet geschikt is.

Algemene conclusie:

De Bijdrageregeling is een geschikt instrument, De huidige Bijdrageregeling voldoet niet. Om bestaansrecht te houden is hervorming nodig.

Bijdrageregeling – Opdrachten en vraagstukken

Uit het rekenkamerrapport en interne analyses zijn verschillende punten naar voren gekomen. Deze zijn, mede op basis van eigen ervaring, door ERAC gestructureerd en teruggebracht tot een vijftal vraagstukken. De huidige Bijdrageregeling is op de onderstaande vraagstukken getoetst, besproken en geëvalueerd op basis van een tweetal fysieke sessies met gemeentelijke werkgroepen, twee digitale sessies met interne werkgroepen en deskresearch inclusief opdrachten van andere metropool regio’s en andere (subsidie-en/of bijdrage) regelingen:

1. Beoordeling/toetsingskader en monitoring;
2. Cofinanciering en staatssteun;
3. Handhaving van de regeling;
4. Verlaging administratieve lasten;
5. Verantwoordelijkheden.

Hieruit zijn een de volgende aanbevelingen en overwegingen gekomen, die in onderstaande tabel zijn vermeld, inclusief de bijbehorende voor- en nadelen. Tevens er nog andere voorstellen besproken tijdens de sessies die geen draagvlak hebben, en zijn niet in onderstaande tabel meegenomen maar wel in het rapport.

1. Beoordeling/toetsingskader en monitoring		
Aanbeveling 1.1	Introductie van voor-aanvraag of ideeënsformulier. Tevens voorwaarde voor eventuele inhuur van externe partijen bij schrijven van de aanvraag of MRDH-support.	Algemene voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Toetsen slaagkans en aandachtspunten • Vroegtijdig sturen op indicatoren/ doelstellingen • Mogelijkheid projecten met zelfde doelstellingen met elkaar verbinden door zicht op pijplijn.
Aanbeveling 1.2	Introduceer een tendersysteem met twee openstellingen per jaar:	Algemene voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Concentratie van projectenpijplijn • Rankschikking aan de hand van criteria: integrale beoordeling • Verhogen van transparantie • Betere werkdrukverdeling tijdens looptijd Bestuurlijk: <ul style="list-style-type: none"> • Bij onvoldoende budget moeten projecten bestuurlijk van elkaar tegen elkaar afgewogen worden, dit kan een voordeel of nadeel zijn.
Aanbeveling 1.3	Opstellen van beoordelingscriteria <ul style="list-style-type: none"> • Nog te specificeren a.d.h.v. opdrachten 2 en 4 uit de Strategische Agenda Introduceren van impactindicatoren: <ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> # extra arbeidsplaatsen (FTE), # (nieuwe) studenten/ gediplomeerden 	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Houvast bij beoordeling projecten • Verhogen kwaliteit van projecten • Monitoring op de impact van projecten • Verhoging van transparantie • Uniformiteit in de beoordeling

Overweging 1.1	<p>Opnemen van vrijstellingen voor kleine projecten (grens klein-groot bepalen op basis van historische data) op bepaalde criteria.</p> <ul style="list-style-type: none"> # Samenwerkingsverbanden Geen cash investeringen van min 10% bij grote projecten <p>Standaard cofinancieringspercentage van 50% voor kleine projecten</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Criteria meer passend bij de omvang van het project Meer kleine projecten in de pijplijn Verhoging van effectiviteit <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mogelijk minder grote projecten in de pijplijn
2. Cofinanciering en staatssteun		
Aanbeveling 2.1	<p>Bijdrageregeling handhaven en geen subsidieverordeningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> Staatsteun: MRDH-activiteiten zoveel aansluiten bij activiteiten onder de AGVV en introduceren format voor staatssteunanalyse. 	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gemeenten worden geholpen bij bepalen of staatssteun o.g.v. regeling/verordening van toepassing is en of deze geoorloofd is.
Overweging 2.1	<p>Standaard cofinancierings-percentage van 30% (bovengrens 50%) bij grotere projecten. Extra cofinanciering indien:</p> <ul style="list-style-type: none"> Repliceerbaar/schaalbaar Cashinvesteringen Grotere (regionale) impact en # samenwerkingsverbanden <p>Kleinere projecten standaard 50%.</p>	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Betere uitwerking projecten Opzoeken samenwerking <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mogelijk minder grote projecten in pijplijn
Overweging 2.2	<p>Verplichting van cash investeringen van 10% bij grote projecten (door projectpartners en/of gemeenten)</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Verhogen van commitment bij zowel aanvraag als in realisatiefase <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Financieel zwakke gemeenten worden mogelijk uitgesloten Mogelijk minder projecten in pijplijn Sommige projecten lenen zich vanwege de aard moeilijker voor cash Beleidsmatig voor gemeenten lastig te organiseren
3. Handhaving op projecten		
Aanbeveling 3.1	<p>Het verplicht ondertekenen van een Letter of Intent (LoI) OF samenwerkingsovereenkomst</p>	<p>Verplichting opnemen als voorwaarde</p> <p>Opmerking: samenwerkingsovereenkomst is sterker maar in praktijk lastiger vanwege hogere commitment eis.</p>
Aanbeveling 3.2	<p>Opnemen van maximale looptijd voor project van drie (of vier) jaar en:</p> <ul style="list-style-type: none"> Opnemen van mijlpalen en bewijsstukken Verlenging van maximaal 1 jaar 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afbakening van project Meer grip op voortgang project <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer control werkzaamheden MRDH
Aanbeveling 3.3	<p>Opnemen van wijzigingsverzoeken (nieuwe 'go'):</p> <ul style="list-style-type: none"> Inclusief budgetveranderingen >10% Wijzigen van mijlpaalmomenten 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Afbakening Concreet en controle <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meer werkzaamheden MRDH

Overweging 3.1	Het invoeren van sancties bij het foutief en te laat aanleveren van financiële stukken.	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra incentive om urenstaten op tijd en juist aan te leveren <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk lastig om sancties uit te moeten delen.
----------------	---	---

4. Administratieve lasten

Aanbeveling 4.1	Vooraf duidelijk maken dat projectmanagement ook declarabel is. Op dit moment staat dit wel in de beschikking, maar dan is er al geen rekening mee gehouden in de begroting. Dit zou als activiteit in de regeling opgenomen moeten worden. (Zie ook aanbeveling 1 van cofinanciering)	Door het VOORAF goed inrichten van de projectadministratie kunnen de administratieve lasten aanzienlijk verlicht worden. Bij het ontbreken aan expertise is het aan te bevelen hier (MRDH) support in te schakelen. Eveneens aanvragers erop wijzen om in de projectbegroting hiervoor middelen te alloceren (bijv. werkpakket projectmanagement).
Aanbeveling 4.2	Stel standaard formats op voor de aanvraag en de verantwoording (bijv. uren- en facturenbijlages van EFRO). Niet alleen aanvraag, maar ook voor de tussenverantwoording en einddeclaratie.	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duidelijke kaders voor aanvragen en verantwoording, sneller opstellen van aanvraag en verantwoording en vervolgens makkelijker controleerbaar. <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boekhouding sluit niet altijd aan op de formats, echter nadeel<voordeel
Overweging 4.1	Het reduceren van uurtarief bereken methodes. Hierbij is ons advies om te gaan werken met één standaardtarief dat wordt vastgesteld voor een x aantal jaar.	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minder controleren van uurtarieven door gemeenten en de MRDH. • Makkelijker te begroten. • Minder reken werk bij de verantwoording. <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overige partners (MKB, kennisinstellingen, ETC.) willen meer methodes zodat ze de meest voordelige optie kunnen kiezen.

5. Verantwoordelijkheden

Aanbeveling 5.1	Functiescheiding: de MRDH kan beoordelen en adviseren (supportfunctie en tussentijdsadviezen)	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling op criteria • Politieke invloed sterk verminderen
Overweging 5.2	Elk project dient minimaal een financieel belang (cash) te hebben van minimaal 10%.	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kans op uitval reduceren • Commitment vergroten <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Partners moeten kapitaal vrijspelen • Budgetakkoord kan vertraging van het project opleveren • Mogelijk negatieve invloed op projectenpijn

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

Het financieel instrumentarium van de afdeling Economisch Vestigingsklimaat bestaat uit het verstrekken van opdrachten, de Bijdrageregeling, en enkele door het Algemeen Bestuur vastgestelde subsidies aan regionale partners. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) heeft een uitvraag aan ERAC gedaan inzake advisering met betrekking tot de Bijdrageregeling. In 2022 is er een rekenkamer onderzoek uitgevoerd in opdracht van de gemeente Rotterdam. Uit dit onderzoek is naar voren gekomen dat enerzijds de Bijdrageregeling niet optimaal aansluit bij de behoeften van de 21 gemeenten uit de metropoolregio en anderzijds niet doelmatig bijdraagt aan de opdrachten van de Strategische Agenda. Daarnaast is er in de voorafgaande jaren sprake geweest van onderbesteding. Uit een interne analyse en gesprekken met de MRDH-gemeenten zijn knelpunten en verbeterkansen gekomen. Naar aanleiding van het rekenkameronderzoek en de interne analyse heeft de MRDH besloten de Bijdrageregeling te herzien.

1.2. Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is om in kaart te brengen hoe de MRDH de Bijdrageregeling kan hervormen zodat deze regeling beter aansluit bij de opdrachten van de strategische agenda en de behoeftes van de 21 betrokken gemeentes en of dat wellicht een ander financieel instrument geschikter is.

1.3. Deelvragen

Om de doelstelling te kunnen beantwoorden zijn onderstaande deelvragen opgesteld:

1. Hoe kan het beoordelingsproces en toetsingskader hervormd worden zodat deze beter aansluit op de doelen van de Strategische Agenda en tussentijdse monitoring mogelijk wordt gemaakt?
2. Wat is staatssteun technisch mogelijk binnen de Bijdrageregeling en wat zijn hiervoor de gevolgen voor de cofinanciering? En wat is het ideale cofinancieringspercentage?
3. Op welke wijze kan de MRDH de handhaving van lopende projecten binnen de Bijdrageregeling verbeteren?
4. Hoe kunnen de administratieve lasten van de gemeentes verlaagd worden zonder deze lasten door te schuiven naar de MRDH?
5. In hoeverre moeten de verschillende taken en verantwoordelijkheden van alle partijen gescheiden worden en wat wordt per partij verwacht?
6. Zijn andere financiële instrumenten geschikt ter vervanging van de Bijdrageregeling?

1.4. Afbakening

In aanloop van dit adviesrapport is door de MRDH een onderzoek uitgevoerd naar aanleiding van het rekenkameronderzoek. Hierbij zijn verschillende gemeentes geïnterviewd en is er een interne analyse uitgevoerd. Binnen dit onderzoek zijn 4 werksessies georganiseerd waarvan 2 nog voor additionele input van de gemeentes. Buiten deze informatie wordt vanuit ERAC geen verder onderzoek gedaan naar de ervaringen van de 21 gemeentes. Als aanvulling zijn ook de regelingen van de vijf andere metropoolregio's in Nederland en de metropoolregio München in Duitsland geanalyseerd om de 'best practices' mogelijk toe te passen op de Bijdrageregeling EV van de MRDH. Ook zijn van enkele Europese en nationale

subsidieregelingen de procedures, voorwaarden en criteria geanalyseerd die mogelijk ook kunnen worden gebruikt bij de hervorming van de Bijdrageregeling.

In dit onderzoek wordt een advies opgesteld om de Bijdrageregeling te hervormen. Het eindproduct is een advies(rapport)met zienswijzen op verschillende aspecten waarop de regeling verbeterd kan worden, op welke wijze en wat de voor- en nadelen zijn. De implementatieplannen voor het hervormen van de Bijdrageregeling zijn geen onderdeel van de huidige opdracht.

1.5. Leeswijzer

Het onderzoek begint in hoofdstuk twee met de achtergrondinformatie over de Bijdrageregeling en haar opdrachten, ook ten opzichte van andere regelingen en metropoolregio's. In hoofdstuk drie wordt vanuit de huidige situatie en andere regelingen gekeken naar hoe het beoordelingsproces en toetsingskader van de Bijdrageregeling kan worden hervormd. Vervolgens wordt in hoofdstuk vier beschreven wat de mogelijkheden zijn op het gebied van staatssteun en welke gevolgen dit heeft op het gebied van cofinanciering. Daarna wordt, in hoofdstuk vijf, op dezelfde manier in kaart gebracht welke mogelijkheden er zijn om de handhaving op projecten te bevorderen. In hoofdstuk zes wordt ingegaan op de administratieve lasten. Hierbij wordt vanuit andere regelingen gekeken naar de mogelijkheden om de administratieve lasten te verlagen voor zowel projectpartners als voor de gemeentes en het MRDH. Tot slot wordt in hoofdstuk zeven ingegaan op de taken en verantwoordelijkheden die alle betrokken partijen hebben. Hierbij wordt ook geadviseerd om deze taken en verantwoordelijkheden te verdelen.

In de drie bijlagen wordt meer achtergrondinformatie over de metropoolregio's en relevante subsidieregelingen gegeven, die in de voorafgaande hoofdstukken worden genoemd, waarop aanbevelingen en overwegingen (gedeeltelijk) zijn gebaseerd. In de laatste bijlage staat voor de volledigheid een overzicht van voorstellen die zowel in gemeentelijke sessies als in de sessies met de interne werkgroep zijn besproken maar geen draagvlak hebben om verschillende redenen.

2. Achtergrond

Om de hoofdvraag goed te kunnen beantwoorden is het allereerst belangrijk te weten welke opdrachten de MRDH-regio zichzelf heeft gesteld met betrekking tot het programma Economisch Vestigingsklimaat

2.1 Opdrachten uit de Strategische Agenda

De begroting voor het programma Economisch Vestigingsklimaat is gebaseerd op de opdrachten uit de Strategische Agenda¹ voor het vernieuwen van de economie. Dit programma richt zich met name op twee opdrachten van de in totaal zes opdrachten: Opdracht 2 Toekomstbestendige economie stimuleren en opdracht 4 Vernieuwen van werklocaties. Onderstaand een samenvatting van wat wordt nagestreefd en welke activiteiten worden ondernomen om deze doelen te bereiken in lijn met de Strategische Agenda.

I. Opdracht 2 - Toekomstbestendige economie stimuleren

Het aanpakken van de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het verhogen van de productiviteit en bedrijvigheid zorgt voor de (regionale) groei van welvaart en welzijn. Om dit te bereiken zijn onderstaande programma's ontwikkeld.

Campusprogramma:

- Het doel is om minimaal veertien campussen in de regio te ontwikkelen met de nadruk op toekomstbestendige vaardigheden in sectoren zoals IT, energie, techniek, greenport en zorg.
- Resultaten omvatten: een verbeterde samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven via regionale mbo- en hbo-campussen; deelname van studenten en bedrijven aan campusprogramma's; en de oprichting van minimaal veertien fysieke campussen.
- Activiteiten om deze doelen te bereiken omvatten: financiële bijdragen aan campusversterkingsprojecten; netwerksessies voor kennisdeling; en ondersteuning van campussen in hun communicatie met mkb-bedrijven.

Programma Leven Lang Ontwikkelen (LLO):

- Het doel is om om- en bijscholing te bevorderen en werkenden en werkzoekenden kwalitatieve opleidingsmogelijkheden te bieden.
- Resultaten omvatten verbeterd aanbod van LLO op de campussen, meer deelname aan omscholing en bijscholing, en het afronden van opleidingstrajecten door werkenden en zij-instromers.
- Activiteiten omvatten financiële bijdragen aan LLO-projecten in samenwerking met mbo- en hbo-campussen en het aangaan van nieuwe samenwerkingen met regionale partijen.

Versterken mkb:

- Het doel is om mkb-bedrijven te ondersteunen en meer samenhang te creëren in initiatieven voor het mkb in de regio.
- Resultaten omvatten een groter deel van het mkb dat wordt ondersteund en meer samenhang tussen (regionale) mkb-initiatieven.

¹ https://mrdh.nl/sites/default/files/documents/strategische_agenda_mrdh_def_online_juni_2023.pdf

- Activiteiten omvatten het opstellen van een uitvoeringsplan op basis van een behoefte-inventarisatie, financiële bijdragen aan projecten die mkb-innovatie stimuleren, en het onderhouden van een netwerk van accountmanagers ondernemers/bedrijven.

Versterken innovatie-ecosysteem en innovatieprogramma's:

- Het doel is om het percentage van startups en scale-ups in de regio te vergroten en de adoptie van businesscases uit het innovatie-ecosysteem te stimuleren.
- Resultaten omvatten een toename van startups en scale-ups in de regio en de acceptatie van businesscases door gemeenten.
- Activiteiten omvatten het actief promoten van resultaten van innovatieprogramma's, het versterken van innovatie-ecosystemen en het betrekken van regionaal mkb bij innovatie-inspanningen.

II. Opdracht 4 - Vernieuwen van werklocaties

Versterken van werklocaties (kantoren en bedrijventerreinen) en winkelgebieden:

- Het doel is om de economische en maatschappelijke waarde van winkelgebieden, kantorenlocaties en bedrijventerreinen in de regio te vergroten.
- Resultaten omvatten het verminderen van leegstand, het beter benutten van bestaande locaties, het verbeteren van de energie-efficiëntie van kantoren, en het revitaliseren of verduurzamen van verouderd of leegstaand vastgoed op bedrijventerreinen
- Activiteiten omvatten het uitvoeren van de Uitvoeringsagenda, regionale afstemming over ruimte voor werklocaties, monitoring van de markt, het organiseren van bijeenkomsten voor kennisdeling en beleidsvorming, het bevorderen van kennisontwikkeling over het benutten van bestaande bedrijventerreinen, het financieel bijdragen aan projecten, het ontwikkelen van een lobbystrategie, en het uitvoeren van het programma Next Economy Bedrijventerreinen.

2.2 Bijdrageregeling in plaats van (afzonderlijke) subsidieregelingen

Ondanks dat de Bijdrageregeling kenmerken heeft van een subsidieregeling is zij dat zeker niet. In dit rapport spreken we dan ook van een Bijdrageregeling en niet van een subsidieregeling. De reden hiervoor is van bestuurlijke en politieke aard en te vinden in het verleden. Ten tijde van de oprichting van de MRDH heeft zij geen verordenende bevoegdheid gekregen. Hiermee is de MRDH een vrijwillig samenwerkingsverband en geen bestuursorgaan in de zin van artikel 4:21 lid 1 awb. Dit wil zeggen dat zij geen (subsidie)verordeningen mag maken en subsidie mag uitgeven. Dit is namelijk voorbehouden aan een bestuursorgaan. Wat zij wel mag, is het uitvoeren van een Bijdrageregeling omdat hier een verordening niet noodzakelijk voor is. Hierbij kunnen alleen gemeenten een bijdrage ontvangen, voor ondernemingen geldt dat niet.

De keuze voor het niet krijgen van een verordende bevoegdheid is destijds bewust bestuurlijk genomen. Het kan zijn dat in de tussentijd de bestuurlijke verhoudingen anders zijn geworden waardoor er wel een mogelijkheid is voor de MRDH om deze bevoegdheid toegewezen te krijgen. Echter is dit een lang proces waarbij alle besturen van deelnemende gemeentes in moeten stemmen.

Uiteraard kleven er nadelen aan het niet hebben van een subsidieregeling. Zo heeft de MRDH op het gebied van handhaving nu weinig houvast om verplichtingen op te leggen en de ontvangers van de bijdrage daaraan te houden. Een subsidieregeling zou dit makkelijker kunnen maken.

Het is echter geen aanbeveling om de Bijdrageregeling te veranderen naar een subsidieregeling omdat hiervoor de lange bestuurlijke route afgelegd moet worden. Met een tijdsinschatting van 1,5 jaar en de benodigde voorbereiding, lobby en capaciteit hiervoor, lijkt hervorming van de Bijdrageregeling voor nu de beste oplossing. Een mogelijke overweging kan zijn dat in de toekomst, nadat de wateren zijn bevoeld, parallel aan de Bijdrageregeling een traject kan worden gestart om een subsidieregeling op te zetten.

2.3 Uitgangspunten en speelveld

Aangezien er veel externe partijen in de regio aanwezig en betrokken zijn bij de Bijdrageregeling is er rekening gehouden met een aantal belangrijke uitgangspunten in dit onderzoek en in de gehouden sessies met de gemeentelijke werkgroepen en interne werkgroepen:

1. Een optimale inhoudelijke betrokkenheid van gemeente en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor resultaat
2. Stimulering van de regionale Triple Helix samenwerking en financiering
3. Transparantie richting gemeentebesturen en -raden
4. Versterking van de uitvoeringskracht
5. Draagt bij aan kwantitatief goede, samenhangende projecten met regionale impact (opschaalbaarheid)
6. Ervaringen van andere metropoolregio's en andere subsidie- en Bijdrageregelingen

Bij het opstellen van de adviezen en afwegingen dient er ook rekening gehouden te worden met:

- De financiële posities van gemeenten die niet altijd rooskleurig is
- De praktijk weerbarstiger is dan de theorie bij de beoordeling van projecten, waar bij ook rekening gehouden dient te worden met een politiek krachtenveld ('lobby')
- Beoordelingscriteria zijn nodig voor de toetsing van de projectplannen
- Effectiviteit moet goed te meten zijn
- Alle 21 gemeentes dragen bij aan de 'pot' en verwachten ook weer een bijdrage uit deze 'pot' te krijgen
- In bepaalde, vaak de grotere, gemeenten zijn de kennisinstellingen gevestigd waardoor een Triple Helix samenwerking meer vanzelfsprekend is.

2.4 Positionering van de Bijdrageregeling

Het budget (van 2023) van de Metropool-regio gaat voor een gedeelte naar de Bijdrageregeling (€2.7 miljoen), maar ook voor een gedeelte naar het budget van Innovation Quarter (€0.9 miljoen) en naar Yes!Delft (€0,6 miljoen). Op het totale budget van de MRDH-regio zijn dit relatief kleine bedragen.

Tijdens een gemeentelijke sessie is dan ook opgemerkt of de projecten die gefinancierd worden door de Bijdrageregeling ook niet gefinancierd kunnen worden door Innovation Quarter of Yes Delft! Om op bovenstaande vragen een antwoord te kunnen geven is inzage nodig in de opdrachten en activiteiten van de MRDH (inzake de Bijdrageregeling), Innovation Quarter en Yes!Delft.

Innovation Quarter² is de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij (ROM) voor Zuid-Holland en beheert €300 miljoen verdeeld over een viertal fondsen, i.e. IQ Capital, UniQ, EnergiQ en Energietransitiefonds Rotterdam in tickets van €300K tot €10M gefinancierd met leningen (achtergesteld, converteerbaar) en aandelen. Met name UniQ is gericht op start ups en scale ups door financiering met converteerbare obligaties. De sectoren waarin Innovation Quarter in investeert is veel breder dan Yes!Delft, namelijk in 9 innovatieve sectoren Energie, Circulair, Aerospace, Maritiem & Haven, High Tech Systemen en Materialen, Digital Technology, Cybersecurity, Horticulture & Food and LifeSciences and Health.

Yes!Delft³ financiert startups op het gebied van Health Tech, Artificial Intelligence, BlockChain, Deep Tech, Aviation, Clean Tech, MedTech and Robotics, die door innovatie een cruciale bijdrage aan de maatschappij en economie leveren. De doelstelling is dat door het ondersteunen van de ideeën en teams van deze startups, dat deze startups uitgroeien tot succesvolle bedrijven.

Onderstaand een overzicht met kenmerken van de MRDH, Innovation Quarter en Yes!Delft

	Bijdrageregeling	Innovation Quarter	Yes!Delft
Aanvrager	Gemeenten	Startups en scale-ups	Startups
Samenwerking	Vereist	Niet vereist	Niet vereist
Jaarlijks budget	€2.7M	€0.9M	€0.6M
Ticket size	€50.000- 1.000.000	<€350.000	Niet bekend
Financiering	Financiële bijdrage	Converteerbare obligatie, achtergestelde lening, aandelen	Program fee (en success fee)
Geografisch	Zuid-Holland (21 gemeenten)	Zuid-Holland	Rotterdam, Den Haag en Delft
Ondersteuning	MRDH-support	Business developers IQ	Lange termijn ondersteuning
Aandeelhouders	Geen	Provincie Zuid-Holland	TU Delft, Erasmus Universiteit en gemeente Delft
Funding	Bijdrageregeling	Publiek en privaat	Ecosysteem (65 service- en corporate partners)

² <https://www.innovationquarter.nl/>

³ <https://yesdelft.com/>

Conclusie positionering van de Bijdragereling

De Bijdrageregeling heeft taken voor het versterken van het economisch vestigingsklimaat in de regio Rotterdam Den Haag, op het gebied van onder andere werklocaties en het aanpakken van de mismatch tussen onderwijs en arbeidsmarkt en het verhogen van de productiviteit en bedrijvigheid zorgt voor de groei van welvaart en welzijn. Gemeentes hebben hier zelf ook veelal een rol in. De financiering door Innovation Quarter en Yes Delft is echter direct aan de bedrijven zelf.

Er is dus geen of zeer beperkte overlap tussen de projecten van de Bijdrageregeling en de projecten die gefinancierd worden door Innovation Quarter en Yes!Delft. Middels deze Bijdrageregeling kan de MRDH proactief zelf projecten stimuleren die bijdragen aan de Opdrachten van de Strategische Agenda.

3. Beoordeling/ toetsingskader en monitoring

In dit hoofdstuk wordt deelvraag één behandeld. Deze deelvraag luidt: “Hoe kan het beoordelingsproces en toetsingskader hervormd worden zodat deze beter aansluit op de doelen van de strategische agenda en tussentijdse monitoring mogelijk wordt gemaakt?” Als eerste wordt gekeken naar de knelpunten die in de huidige situatie aanwezig zijn. Daarna wordt gekeken hoe dit bij andere regio's/regelingen ingeregeld is. Vanuit de IST-situatie en de kennis vanuit de andere regio's en regelingen worden aanbevelingen gegeven om de knelpunten te verhelpen.

3.1 Knelpunten

In deze paragraaf worden alle knelpunten beschreven die uit het rekenkamerrapport, interne analyses en (werk)sessies met gemeentes en MRDH zijn gekomen. Vanuit deze knelpunten start de zoektocht naar mogelijke oplossingen.

Uit het rekenkamer rapport dat in opdracht van de gemeente Rotterdam is uitgevoerd in 2022⁴ zijn drie (hoofd)knelpunten naar voren gekomen, namelijk:

- De regeling is niet doelmatig;
- Er is sprake van structurele onderbesteding;
- Onvoldoende samenhang met de strategische visies en het programma.

Inmiddels is er een nieuwe Strategische Agenda gepresenteerd waarbij de Bijdrageregeling ingezet gaat worden om opdracht 2 (toekomstbestendige economie stimuleren) en 4 (vernieuwen van werklocaties) te verwezenlijken. Tot op heden werden veel projecten goedgekeurd omdat een heel breed kader is geschetst waar bijna alle projecten aan voldoen. Bovendien was de 'pot' van de regeling toereikend genoeg om alle projecten te kunnen financieren. Vanaf het jaar 2022 was er geen sprake meer van onderbesteding, maar zorgde de opgebouwde reserves van de voorgaande jaren ervoor dat er veel projecten alsnog goedgekeurd konden worden. Deze reserves zijn inmiddels uitgeput, waardoor het belangrijker is geworden om het beschikbare budget zo goed mogelijk weg te zetten.

Het doel van de regeling is om substantiële regionale impact te maken. Echter, op dit moment is een samenwerking niet noodzakelijk en kan een project ook aangedragen en uitgevoerd worden door één gemeente. Hierdoor is bij de gemeentes de vraag ontstaan of dit wel de bedoeling is van de regeling. Tegelijkertijd betalen gemeentes mee aan het budget van de Bijdrageregeling. Gemeentes proberen op hun beurt zoveel mogelijk van hun ingelegde deel terug te krijgen door middel van het aanvragen van een bijdrage voor eigen projecten.

Daarnaast zijn de beleidskaders nu zo ruim opgesteld dat het bijna onmogelijk is om een project af te keuren. Dit in combinatie met een 'first come, first serve' aanvraagproces zorgt ervoor dat er richting het einde van het jaar mogelijkheden kunnen ontstaan waarbij projecten met een groot potentieel afgewezen moeten worden door gebrek aan budget.

⁴ <https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2022/01/R.O.21.07-bijdragen-aan-de-regionale-economie.pdf>

De wens is dan ook om een duidelijker kader te schetsen waardoor projecten beoordeeld en vergeleken kunnen worden. Het doel zou moeten om kwalitatief de beste projecten te financieren ten koste van de kwantiteit aan projecten. Gezien de trend in een oplopende hoeveelheid projectaanvragen is dit mogelijk zonder bang te zijn voor een forse onderbesteding.

Gemeentes vragen duidelijkere kaders over hoe een projectaanvraag eruit moet zien en aan welke eisen een aanvraag moet voldoen. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een projectplan, begroting, samenwerkingsovereenkomst etc. Op dit moment zijn er nog beperkt formats beschikbaar of bekend en is een projectplan vormvrij. In de praktijk resulteert dit erin dat MRDH een (geanonimiseerd) voorbeeld van een goed uitgewerkt project gebruikt.

Tot slot willen de gemeentes meer transparantie en inzicht in de ontwikkelingen. Op dit moment is er geen overzicht van wat er allemaal bereikt wordt met de regeling. Dit terwijl de gemeentes aangeven dat zij graag meer inzicht krijgen in de effectiviteit van de projecten en de Bijdrageregeling in zijn algemeen. Bovendien is het niet duidelijk hoeveel totaalbudget er nog, door het lopende jaar, over is voor potentiële projecten die nog moeten aanvragen. Hierbij wordt niet alleen gevraagd om dit te gaan monitoren, maar ook om hierover actief te gaan rapporteren.

3.2 Referenties naar andere regelingen en metropoolregio's

Voor het opstellen van aanbevelingen wordt ook gebruik gemaakt van best practices uit andere regio's en subsidieregelingen. Hierbij hebben we onder andere gekeken naar metropoolregio Eindhoven, Amsterdam en München. Daarnaast is ook onderzoek gedaan naar RVO (MOOI-regeling), EFRO en MIT-regeling. Hierbij is gekeken naar hoe hun programma tot stand is gekomen en hoe ze het beoordelingskader zo hebben gevormd dat zij kwalitatief goede projecten kunnen subsidiëren om hun doelstellingen te bereiken.

I. Subsidieregelingen

De MOOI-regeling van RVO is een goed voorbeeld van een regeling waarbij een vooraanvraag traject is ingesteld. Via een projectideeformulier kan een idee worden getoetst bij RVO. Naar aanleiding van deze pre-applicatie worden tips gegeven over hoe het project kan voldoen aan de regeling en hoe de aanvraag het beste vormgegeven kan worden. Daarnaast gebruikt RVO de project ideeën om samenhang te vinden tussen andere ideeën. Zo kan RVO verschillende partijen met elkaar in contact brengen.

Ook vanuit de Europese subsidies kunnen hiervan goede voorbeelden worden gehaald. De ELENA-subsidie (European Local Energy Assistance facility) van de EIB (European Investment Bank) heeft als doel het ondersteunen van steden en regionale overheden bij investeringen in herbruikbare energie en energie-efficiency initiatieven. In het kader van ELENA is subsidie beschikbaar voor kosten die samenhangen met technische assistentie bij het voorbereiden van grote duurzame investeringsprogramma's, die ook in aanmerking kunnen komen voor financiering door de EIB. De aanvraagprocedure om deze procesmiddelen te verkrijgen bestaat uit twee fases: De pre-applicatie fase en full-applicatie fase. Tijdens de preapplicatie fase dient er op hoofdlijnen het project te worden beschreven, de organisatie en waar de beoogde procesmiddelen voor worden ingezet. Daarnaast is een belangrijk beoordelingscriteria welke maatschappelijke impact een project maakt.

Op basis van indicatoren wordt een inschatting op CO₂-reductie, opwek hernieuwbare energie, energiebesparing en het creëren van het aantal FTE's gegeven bij de aanvraag. Bij de Bijdrageregeling zijn indicatoren zoals het aantal nieuwe (duurzame) werkplekken en/of locaties en het aantal nieuwe gediplomeerden meer van toepassing.

Zo dient ook vooraf bij het indienen van een subsidie aanvraag voor CEF-transport bij RVO een ideeën formulier te worden ingevuld. Dit bestaat uit een A4 waarbij inzage gegeven wordt in het project op hoofdlijnen. Voor RVO is dit een tool om inzage te krijgen in (1) de pijplijn van Nederlandse projecten, (2) de slaagkans van het project globaal te beoordelen en (3) eventuele aandachtspunten aan de aanvrager te kunnen geven.

Een mooi voorbeeld van een regeling waar gebruik wordt gemaakt van beoordelingscriteria is Just Transition Fonds van EFRO. Een project komt pas in aanmerking voor subsidie als het minimaal 70 van de 100 punten scoort. Elk project wordt beoordeeld op onderbouwing van de criteria. Dit zijn o.a:

- A. Mate waarop het project een bijdrage levert aan de doelstellingen van het programma JTF 2021-2027
- B. Sociaaleconomische integraliteit van het voorstel
- C. Economisch of financieel toekomstperspectief
- D. Bijdrage aan duurzame ontwikkeling en maatschappelijk-sociale impact.

Ook OPZuid en MIT werken met dergelijke beoordelingscriteria. Deze criteria zijn in de regeling opgenomen en ook door vertaald naar het format van het projectplan. Dit stelt MA Stimulus in staat om een goed onderbouwde beoordeling te doen van de projecten en deze te ranken. Gezien het feit dat beide regelingen (vrijwel altijd) overvraagd worden zijn goede toetsingskaders essentieel.

II. Metropoolregio's

Van de vijf metropoolregio's in Nederland (i.e. Eindhoven, Amsterdam, Utrecht, Arnhem-Nijmegen en Groningen) kent alleen de metropoolregio van Eindhoven (MRE) een soortgelijke bijdrageregeling als de MRDH. Deze regeling heeft echter geen vooraanvraag maar men dient wel uiterlijk twee weken voor de sluitingsdatum van de betreffende tender contact op te nemen met de programmamanager voor slaagkans en aandachtspunten. Verder kent de metropoolregio Eindhoven een tendersysteem van drie openstellingen per jaar. Om in staat te zijn een goede beoordeling van de projecten te geven houdt MRE vast aan beoordelingskader.

3.3 Aanbevelingen

Om de knelpunten uit paragraaf 3.1 te verhelpen worden in deze paragraaf aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen komen enerzijds vanuit ervaring die ERAC heeft met het (mee)schrijven van regelingen en anderzijds vanuit best practices van andere metropoolregio's en subsidieregelingen uit paragraaf 3.2.

Als eerste verbetervoorstel raden we aan om te starten met een voor-aanvraagprocedure, waarbij projectideeën vooraf worden getoetst op geschiktheid met de regeling en samenhang met andere project ideeën. Na goedkeuring door de MRDH krijgen ingediende projectideeën groen licht om verder te ontwikkelen tot volwaardige projectplannen. Het voordeel van dit advies is dat de kans op succes vooraf kan worden beoordeeld, waardoor tijdinvesteringen alleen worden gedaan in de uitwerking van veelbelovende projecten. Bovendien stelt dit de MRDH in staat om proactief op de samenhang tussen de

projecten en de opdrachten Strategische Agenda van de MRDH te sturen. Een bijkomend voordeel is dat er vroegtijdig een projectenpijplijn ontstaat, waardoor er tijdig kan worden gestuurd op bredere samenwerkingen. Zo kan, indien er overlappende ideeën zijn bij meerdere partijen, de MRDH verschillende partijen vroegtijdig met elkaar in contact brengen.

Een tweede aanbeveling betreft de implementatie van een tendersysteem met twee openstellingsmomenten per jaar. Dit systeem biedt verschillende voordelen en vormt een effectieve en transparante manier om bijdragen toe te kennen aan projecten. Allereerst ontstaat er een (meer) overzichtelijke projectenpijplijn doordat er twee openstellingen zijn per jaar. Daarnaast biedt het tendersysteem de mogelijkheid om bijdragen selectiever toe te kennen. Het systeem maakt het ook mogelijk om op basis van deze criteria helder en transparant te communiceren over afwijzingsgronden. Een bijkomend voordeel van het tendersysteem is dat projecten onderling concurrentie ervaren, wat leidt tot kwalitatief verbeterde en meer gestructureerde aanvragen.

Om het tendersysteem met succes uit te kunnen voeren wordt aanbevolen de beoordelingscriteria specifiek op te stellen. Onder deze beoordelingscriteria horen onder andere impactindicatoren en KPI's die aansluiten op de Strategische Agenda van de MRDH. Hiermee kunnen de best aansluitende projecten worden uitgekozen. De strategische Agenda van de MRDH bezit al impactindicatoren. Het is belangrijk dat deze indicatoren terugkomen in de regeling. Voordelen van duidelijke beoordelingscriteria zijn het verhogen van de kwaliteit van projecten, verhoging van transparantie, houvast bij de beoordeling van projecten en de mogelijkheden tot het monitoren van de impact van projecten. Door middel van een tendersysteem met duidelijke beoordelingscriteria worden de knelpunten, die uit het rekenkamer onderzoek van Rotterdam komen, verholpen.

Als aanvulling op de beoordelingscriteria is het mogelijk om ook aanvullende criteria op te stellen voor projecten van verschillende omvang. Zo moet een project bijvoorbeeld uit minimaal 3 projectpartners bestaan, maar kan hiervan afgeweken worden indien het een (financieel) klein project is. Vanuit de gemeentes kwam weerstand tussen het verplichten van bijvoorbeeld cash bijdrages, ondanks dat dit wel voor meer commitment kan zorgen. Wat wel nog te overwegen valt is om het niet te verplichten, maar om het aan de hand van beoordelingscriteria te stimuleren.

Naast deze aanbevelingen hebben we ook nog drie andere voorstellen overwogen en onderzocht. Tijdens de werksessies bleek hier echter te veel weerstand op te zitten waardoor wij hebben geconcludeerd dat, ondanks de werking, er geen draagvlak is voor de voorstellen. Deze voorstellen waren: focus enkel op grote projecten, splits het beschikbare budget van de Bijdrageregeling op met een pot voor grote en een pot voor kleine projecten en introduceer een externe beoordeling-/adviescommissie om functiescheiding en kwaliteit van projecten te waarborgen.

3.4 Overzicht aanbevelingen en overwegingen

1. Beoordeling/toetsingskader en monitoring		
Aanbeveling 1.1	<p>Introductie van voor-aanvraag of ideeënformulier.</p> <p>Tevens voorwaarde voor eventuele inhuur van externe partijen bij schrijven van de aanvraag of MRDH-support.</p>	<p>Algemene voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetsen slaagkans en aandachtspunten • Vroegtijdig sturen op indicatoren/ doelstellingen • Mogelijkheid projecten met zelfde doelstellingen met elkaar verbinden door zicht op pijplijn.
Aanbeveling 1.2	<p>Introduceer een tendersysteem met twee openstellingen per jaar:</p>	<p>Algemene voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Concentratie van projectenpijplijn • Rankschikking aan de hand van criteria: integrale beoordeling • Verhogen van transparantie • Betere werkdrukverdeling tijdens looptijd <p>Bestuurlijk:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij onvoldoende budget moeten projecten bestuurlijk van elkaar tegen elkaar afgewogen worden, dit kan een voordeel of nadeel zijn.
Aanbeveling 1.3	<p>Opstellen van beoordelingscriteria</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nog te specificeren a.d.h.v. opdrachten 2 en 4 uit de Strategische Agenda <p>Introduceren van impactindicatoren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voorbeelden: <ul style="list-style-type: none"> # extra arbeidsplaatsen (FTE), # (nieuwe) studenten/ gediplomeerden 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Houvast bij beoordeling projecten • Verhogen kwaliteit van projecten • Monitoring op de impact van projecten • Verhoging van transparantie • Uniformiteit in de beoordeling
Overweging 1.1	<p>Opnemen van vrijstellingen voor kleine projecten (grens klein-groot bepalen op basis van historische data) op bepaalde criteria.</p> <ul style="list-style-type: none"> • # Samenwerkingsverbanden • Geen cash investeringen van min 10% bij grote projecten <p>Standaard cofinancieringspercentage van 50% voor kleine projecten</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Criteria meer passend bij de omvang van het project • Mogelijk meer kleine projecten in de pijplijn • Verhoging van effectiviteit <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk minder grote projecten in de pijplijn

4. Cofinanciering en staatssteun

In dit hoofdstuk staat deelvraag drie centraal. Deze deelvraag luidt: “Wat is staatssteun technisch mogelijk binnen de Bijdrageregeling en wat zijn hiervoor de gevolgen voor de cofinanciering?” Eerst worden alle knelpunten in kaart gebracht die op dit moment aanwezig zijn. Vervolgens wordt in paragraaf twee gekeken naar best practices van andere subsidie en bijdrageregelingen op het gebied van cofinanciering en staatssteun. In paragraaf drie wordt vanuit de ervaringen van paragraaf twee en de staatssteun specialisme vanuit ERAC gekeken naar mogelijke aanbevelingen.

4.1 Knelpunten

In deze paragraaf worden de wensen en knelpunten aangegeven die zijn gebleken uit de individuele gesprekken met gemeentes en uit de werksessies met zowel gemeentes als MRDH. Aan de hand van deze wensen en knelpunten zijn vervolgens aanbevelingen geformuleerd.

Op dit moment hanteert de MRDH een maximale cofinanciering van 50% voor de Bijdrageregeling. Uit de praktijk blijkt dat het merendeel van de projecten deze maximale cofinanciering ook aanvragen. De staatssteunregels worden niet door de MRDH niet getoetst. Hier zijn de gemeentes zelf verantwoordelijk voor. Dit betekent dat elke gemeente zelf onderzoek moet doen of de bijdrage rechtmatig kan worden verleend en binnen de staatssteun kaders valt. Voor grotere gemeentes is dit geen probleem omdat zij zelf de expertise hiervoor in huis hebben. Voor de kleinere gemeentes wordt dit meer als een last ervaren doordat zij niet voldoende expertise hiervoor in huis hebben. Ondanks dat de MRDH wel een ondersteunende rol hierin wil spelen, heeft zij niet de capaciteit in huis om de gehele staatssteuntoetsen zelf te doen.

In de huidige situatie is er beperkt sprake van kennisdeling. Dit betreft de kennisdeling over staatssteun tussen de gemeentes, maar ook de kennisdeling over uitkomsten van projecten. Kennisdeling over projectuitkomsten vindt op dit moment veelal informeel en mondeling plaats. Dit kan uitgebreider en meer gestructureerd. De gemeentes zitten niet te wachten op uitgebreide staatssteun kennissessies maar hebben wel aangegeven dat een handleiding of format over staatssteun handig is. Zo hoeven zij niet allemaal opnieuw het wiel uit te vinden. Hiermee willen ze de last weghalen tijdens de aanvraag.

De gemeentes gaven aan dat zij open staan om cofinanciering door projectpartners in te zetten om samenwerking en commitment te stimuleren. Zo is er aangegeven dat het zij het de overweging waard vinden om de mogelijkheden te onderzoeken om samenwerkingsverbanden te bevoordelen door het geven van een opslag (bijv. 10% meer) op samenwerkingsprojecten en wat de resultaten daarvan zijn. Daarnaast staan de gemeentes open voor meer stimulering tussen privaat en publieke cofinanciering.

Op dit moment worden vaak in-kind bijdragen (uren) gebruikt om de cofinanciering rond te krijgen. Uit de werksessie komen hierover verschillende geluiden naar voren. Gemeenten vinden de in-kind bijdrage lastig doordat deze bijna niet te controleren valt en dat in-kind minder commitment geeft dan een cash bijdrage. Aan de andere kant is het lastig om cash vrij te maken (zeker binnen financieel zwakkere gemeentes) en lenen sommige projecten zich ook niet voor cash bijdragen.

4.2 Andere regelingen

De **OPZuid** regeling is een goed voorbeeld van een regeling waarbij de staatssteun zowel goed gecontroleerd wordt als de aanvrager hierin gefaciliteerd wordt. Bij het aanvragen van de OPZuid subsidie worden partners gevraagd om een korte staatssteunoplossing in het projectplan te schrijven. Als het project op inhoud goed wordt gekeurd, vindt vervolgens een financieel technische toets plaats. In deze toets wordt kritisch naar de begroting en de staatssteunoplossing gekeken. Hiervoor worden formats aangereikt voor de staatssteunanalyse waarbij puntsgewijs motivatie wordt gegeven waarom er in het project of werkpakket gebruikt wordt gemaakt van een bepaald staatssteunartikel. De uiteindelijke controle van de staatssteunanalyse ligt echter wel bij de Management Autoriteit (Stimulus). Maar door de aanvragers wordt al een groot deel van het werk gedaan. Daarnaast dwingt dit aanvragers om al voor beschikking te bedenken hoe de steun rechtmatig weggezet wordt.

Doordat staatssteun een complex onderwerp is, worden ook regelmatig memo's gedeeld waarin kennis wordt gedeeld met aanvragers over hoe en waarom bepaalde activiteiten binnen artikelen van de AGVV passen. Een voorbeeld hiervan is de **KansenvoorWest** regeling (ook een EFRO-regeling). Zij hebben bijvoorbeeld kennis gedeeld hoe je om moet gaan met staatssteun indien je project ziet op een proeftuin.

Binnen **Interreg Nederland Vlaanderen** wordt naast kennisdeling ook een helpdesk functie aangeboden. De projectadviseurs kunnen helpen om in te schatten of er sprake is van staatssteun, en zo ja, op welke manier er mee kan worden omgegaan.

Metropoolregio Eindhoven heeft andere cofinancieringspercentages dan de Bijdrageregeling. Het Stimuleringsfonds van de MRE maakt een onderscheid tussen twee soorten projecten: 'Aanjaagprojecten' (studies, verkenningen, voorbereidingen en pilots) en 'Uitvoeringsprojecten'. Aanjaagprojecten kunnen tot maximaal 50% van de totale subsidiabele kosten ondersteuning krijgen, terwijl Uitvoeringsprojecten tot maximaal 15% kunnen ontvangen. Voor Aanjaagprojecten geldt een vast maximum subsidiebedrag van €50.000,-. De subsidiabele projectkosten kunnen voor maximaal 50% bestaan uit de eigen ureninzet van de projectpartners, waarbij uren van overheden niet in aanmerking komen voor subsidie.

4.3 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden aanbevelingen gegeven om de knelpunten uit paragraaf 4.1 te verhelpen. Deze aanbevelingen zijn tot stand gekomen uit de werksessies, best practices uit paragraaf 4.2 en de ervaring van ERAC op het gebied van regelingen schrijven en staatssteun expertise.

Om aanvragers van de Bijdrageregeling te ondersteunen, is het aan te bevelen om formats voor staatssteun analyses op te stellen, een eerste staatssteunoplossing te vragen in het projectplan en informatie te delen van wat er van de aanvragers verwacht wordt.

Zoals eerder aangegeven is het maximale cofinancieringspercentage van MRDH 50%. Daarmee kiezen veel projecten ervoor om het maximale cofinancieringspercentage ook aan te vragen. Echter, het cofinancieringspercentage kan ook worden ingezet om te stimuleren. Zo kan een advies zijn om het standaard cofinancieringspercentage van MRDH op 30% te zetten. Op het moment dat projecten met grote regionale impact, opschaalbaarheid en/of grote samenwerkingsverbanden een bijdrage aanvragen kunnen deze projecten als 'bonus' tot 50% cofinanciering van MRDH aanvragen.

Het is hierbij wel belangrijk dat de grondslagen voor verhoging duidelijk in de regeling vermeld staan zodat hier niet van afgeweken kan worden en er geen (steekhoudend) bezwaar aangetekend kan worden op besluit. Dit komt mogelijk de kwaliteit van de projecten ten goede en geeft ook sturing op het type projecten waarvoor een aanvraag ingediend wordt.

Daarnaast raden we niet aan om boven de 50% cofinanciering te gaan zitten. In sommige gevallen zou dit staatssteun technisch wel mogelijk zijn, maar hier komt veel expertise en uitzoeklast bij kijken. Op het moment dat vastgehouden wordt aan maximaal 50% cofinanciering, wordt veelal binnen de veilige marge gebleven en wordt onrechtmatig steun verlenen voorkomen. Daarnaast draagt een hoger bijdrage percentage ook niet bij aan de commitment. Omdat staatssteun als lastige theorie wordt gezien, moeten gemeentes veel tijd investeren aan het uitzoeken van staatssteunregels. Op het moment dat de activiteiten in de regeling zo worden geschreven dat deze binnen een aantal staatssteunvrijstellingen vallen voorkom je dat er bij elke activiteit gekeken moet worden naar de regelgeving.

Tot slot werd aangegeven vanuit de gemeentes en MRDH dat in-kind in veel gevallen wordt gebruikt om de cofinanciering en begroting rond te krijgen. Daarnaast is het een grote administratieve last (indien er veel partners zij) om dit goed te controleren. Om deze punten te voorkomen kan er worden gekozen om een verplichte cash investering in te voeren. Dit verhoogt het commitment van alle partijen. Hierbij kan een minimale verhouding cash/in-kind voor worden vastgesteld. Bijvoorbeeld minimale cash bijdrage van 30% van de begroting per partner. Uit de werksessies is gebleken dat de gemeentes en de MRDH hier deels achter staan. Echter, moet er nog wel onderzocht worden wat hiervoor de juiste verhoudingen zijn per soort bedrijf/instelling. Het kan voor sommige organisaties lastig zijn om cash vrij te maken. Daarbovenop lenen sommige projecten zich ook niet voor cash bijdragen.

4.4 Overzicht aanbevelingen en overwegingen

2. Cofinanciering en staatssteun		
Aanbeveling 2.1	Bijdrageregeling handhaven en geen subsidieverordeningen. <ul style="list-style-type: none"> • Staatssteun: MRDH-activiteiten zoveel aansluiten bij activiteiten onder de AGVV en introduceren format voor staatssteunanalyse. 	Voordeel: <ul style="list-style-type: none"> • Gemeentes worden geholpen bij bepalen of staatssteun o.g.v. regeling/verordening van toepassing is en of deze geoorloofd is.
Overweging 2.1	Standaard cofinancierings-percentage van 30% (bovengrens 50%) bij grotere projecten. Extra cofinanciering indien: <ul style="list-style-type: none"> • Repliceerbaar/schaalbaar • Cashinvesteringen • Grotere (regionale) impact en • # samenwerkingsverbanden Kleinere projecten standaard 50%.	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Betere uitwerking projecten • Opzoeken samenwerking Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> • Mogelijk minder grote projecten in pijplijn

<p>Overweging 2.2</p>	<p>Verplichting van cash investeringen van 10% bij grote projecten (door projectpartners en/of gemeenten)</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Verhogen van commitment bij zowel aanvraag als in realisatiefase <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Financieel zwakke gemeenten worden mogelijk uitgesloten • Mogelijk minder projecten in pijplijn • Sommige projecten lenen zich vanwege de aard moeilijker voor cash • Beleidsmatig voor gemeenten lastig te organiseren
---------------------------	---	---

5. Handhaving

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op deelvraag vier: “Op welke wijze kan de MRDH de handhaving van lopende projecten binnen de Bijdrageregeling verbeteren?” Hierin wordt eerst gekeken wat de knelpunten zijn in de huidige situatie. Daarna wordt gekeken hoe in andere (subsidie)regelingen handhaving op projecten is geregeld. Vanuit de ervaring van ERAC, de opgehaalde input en de ervaringen van andere regelingen worden aanbevelingen gegeven.

5.1 Knelpunten

In deze paragraaf worden de knelpunten in kaart gebracht die in de huidige situatie spelen bij de Bijdrageregeling. Deze knelpunten komen uit de individuele interviews tussen de MRDH en de gemeentes en de werksessies die door ERAC zijn georganiseerd.

Als eerste knelpunt worden de project verlengingen en wijzigingen genoemd. Tijdens de 1^e werksessie met gemeentes werd een situatie geschetst waarbij een project in principe altijd het aangevraagde budget kan realiseren door telkens te verlengen en activiteiten te wijzigen. In de praktijk valt dit echter mee en zijn er veel projecten die eenmaal een verlenging en/of wijziging aanvragen maar wordt er sporadisch vaker dan een keer een verlengings- of wijzigingsverzoek gedaan. Indien bijvoorbeeld een projectpartner er tijdens de uitvoeringsfase mee stopt dan moet een projectwijziging aangevraagd worden. Dit kan betekenen dat er een nieuwe partner gezocht moet worden of dat de projectbegroting omlaaggaat.

De MRDH heeft op dit moment nergens vastgelegd hoelang een project maximaal mag duren. Zij houden hierbij vast aan de projectduur in de aanvraag en het projectplan. Daarnaast is het lastig om wijzigingen op activiteitenbasis af te keuren vanwege de (te) ruime (beoordelings)kaders waaraan een project moet voldoen. Handhaven van de projecten is in de huidige situatie dan ook lastig. Technisch gezien is het wel mogelijk maar vanuit de relatie met de gemeenten niet wenselijk, bleek uit de werksessies.

Op dit moment worden er bij de aanvraag activiteiten en resultaten besproken. Hierop wordt ook via tussentijdse rapportages gecontroleerd. De resultaten zijn echter niet altijd meetbaar (smart) geformuleerd. Ook worden er momenteel geen mijlpalen afgesproken. Daarom kan het lastig zijn om hier tussentijds goed op te kunnen controleren. Hierdoor is er tijdens de uitvoering van een project weinig tot geen zicht op de voortgang van het project en de impact die het project maakt. Daarnaast kan de MRDH niet tussentijds controleren of alles op schema loopt om indien nodig vroegtijdig bij te sturen.

5.2 Andere regelingen

In deze paragraaf wordt gekeken naar verschillende andere Bijdrageregelingen en subsidieregelingen. De belangrijkste ‘best-practices’ worden in deze paragraaf beschreven.

Subsidieregelingen:

Bij de MOOI-regeling van RVO en de EFRO-regeling zijn projecten vereist om werkpakketten en mijlpalen op te nemen in de planning en de begroting. Vervolgens wordt er gemonitord op de voortgang, dit is een vereist onderdeel van de inhoudelijke voortgangsrapportages die (half)jaarlijks moeten worden aangeleverd. Hierbij worden ook tussentijdse cijfers op de indicatoren/KPI's gevraagd.

Daarnaast zijn de wijzigingsgrondslagen ook bekend, zo moeten projecten zo snel mogelijk wijzigingen doorgeven die betrekking hebben op de looptijd, budget en ook de verdeling van het budget tussen de partners. Aan de hand van deze wijzigingen worden her-beschikkingen afgegeven. Daarnaast worden alle betalingen als voorschot gegeven. Bij EFRO is er geen prestatieverplichting, maar wel een inspanningsverplichting. Door het aanleveren van tussentijdse voortgangsrapportages kan deze inspanningsplicht dan ook worden getoetst. Daarbij wordt ook een samenwerkingsovereenkomst tussen de partners verplicht.

Blijkt uit de voortgangsrapportages dat een partner zich niet genoeg heeft ingespannen kunnen de voorschotten worden teruggevorderd. Bij vaststelling wordt bepaald wat de daadwerkelijke realisatie op het budget is waarbij wordt berekend hoeveel een projecten nog krijgt of terug moet betalen.

Deze werkpakketen en mijlpalen worden ook toegepast in bijvoorbeeld Europese subsidies. Als voorbeeld de CEF transport-subsidie (Connecting Europe Facility) waar in detail dient te worden aangegeven bij het opstellen van de (subsidie) overeenkomst, de zogenaamde Grant Agreement, welke werkpakketen er zijn, wanneer de mijlpalen (planning) worden bereikt en wat de hierbij behorende resultaten zijn. Tevens dient er ook een bewijs te worden aangeleverd dat de mijlpaal ook tijdig is gerealiseerd. In de praktijk blijkt dat er bij alle projecten afwijkingen zijn ten opzichte van het ingediende plan, wat op zich niet erg is, maar deze afwijkingen in tijd dan wel in uitvoering moeten via officiële wijzigingsverzoeken worden doorgegeven EN worden goedgekeurd. Het is echter niet mogelijk om het vastgestelde subsidiebedrag tussentijds te verhogen, ondanks het feit dat projectpartners niet altijd invloed hebben op prijsstijgingen zoals bijvoorbeeld op materialen, loon en energie.

5.3 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden aanbevelingen gegeven om de knelpunten uit paragraaf 5.1 te verhelpen. Deze aanbevelingen zijn tot stand gekomen uit de werksessies, best practices uit paragraaf 5.2 en de ervaring van ERAC op het gebied van regelingen schrijven en projectverantwoording.

Als eerste is het belangrijk om de commitment te verhogen van projecten. Dit zorgt in de loop van het project ervoor dat alle neuzen dezelfde kant in blijven gaan en reduceert het aantal mogelijke wijzigingen. Bij andere regelingen (zoals EFRO en Interreg Nederland-Vlaanderen) worden daarom samenwerkingsovereenkomsten verplicht. Echter, tijdens de werksessies werd duidelijk dat samenwerkingsovereenkomsten niet gewenst zijn. Soms werken gemeentes ook niet mee in projecten en zijn ze alleen verantwoordelijk voor de verantwoording. Het indienen van een LOI kan zowel een verplichting zijn als een advies (zoals bij MRE). Daarnaast kan het bijdragen aan de overweging in hoeverre een partij of samenwerkingsverband in staat is het project uit te voeren (wat bij veel regelingen een beoordelingscriteria is). Wij adviseren toch om een samenwerkingsovereenkomst te verplichten of anders op zijn minst met een letter of Intent (LOI) te gaan werken. Dit verhoogt het commitment en hier kun je op terugvallen als een partner zich minder gaat inzetten gedurende het project.

Vervolgens is het belangrijk om in de regeling een maximale looptijd van projecten op te stellen. Gezien de aanlooperperiodes en duur van projecten zou een maximale looptijd van drie jaar reëel moeten zijn. Mochten er gaandeweg wijzigingen zijn op de planning (die er eigenlijk altijd zijn) moet er in de regeling opgenomen worden wat de vereisten en mogelijkheden zijn om uitstel te vragen. Ons advies is daarbij om een maximale verlenging van 1 jaar op te nemen in de regeling. Voordelen van deze regels zijn dat projecten druk voelen om volgens planning te werk te gaan.

Op dit moment worden tussentijdse verantwoordingsrondes gezien als administratieve last. Echter, het is belangrijk om bij langdurige projecten tussentijdse monitoring te houden. Daarom is het belangrijk om tussentijdse rapportages te houden. Eventueel kan er gekozen worden om enkel inhoudelijke voortgang te gaan toetsen en de financiën uitsluiten bij de vaststelling op te nemen. Bij de voortgangsrapportages moeten projecten rapporteren in hoeverre ze de in de aanvraag gestelde mijlpalen al hebben behaald. Hierbij moeten ze aangeven hoever ze op weg zijn om de indicatoren/KPI's (uit de strategische agenda) te behalen.

Als alle projecten dit doorgeven tussentijds kan de MRDH deze monitoren en ook jaarlijks naar de gemeentes terugkoppelen wat de impact van de Bijdrageregeling tot dan toe is. Hierdoor is er niet alleen meer handhaving, maar ook meer openheid richting de gemeentes.

Als laatste punt is gebleken dat geld terugvorderen als lastig wordt ervaren. De gemeentes willen niet de 'boeman' zijn en willen relaties behouden. Een mogelijke oplossing om ervoor te zorgen dat minder tot niks teruggevorderd hoeft te worden is het bijstellen van het startvoorschot. Op dit moment is dit 80%, maar je zou hier ook bijvoorbeeld 60% van kunnen maken. Daarnaast kun je dan de optie in bouwen om een tussentijdse declaratie ronde in te bouwen bij de bestaande voortgangsrapportages. Naar aanleiding van de kosten of inhoudelijke realisatie kan dan de overige 20 – 40% voorschot worden verkregen. Dit levert een incentive op om het volledige project volgens planning uit te voeren. Echter, tijdens de werksessies is gebleken dat de gemeentes eerst willen experimenteren op het strakker handhaven van de laatste 20% voorschot bij vaststelling voordat ze gaan oriënteren op het bijstellen van het startvoorschot.

5.4 Overwegingen

Om een betere handhaving te hebben op de projecten is het een overweging om sancties in te voeren. Dit zou kunnen bij het te laat of foutief aanleveren van financiële stukken (zoals urenstaten en facturen). Dit wordt ook bij andere regelingen gedaan. Zo wordt bij de OPzuid regeling ook gebruik gemaakt van een sanctiesysteem. Hierbij wordt een subsidie percentage (0,25%) van de gedeclareerde loonkosten afgehouden indien er een handtekening op een urenstaat ontbreekt of een factuur onvoldoende toegespitst is (0,25%). Voordeel van een sanctiesysteem is dat het een extra incentive is om de urenstaten en facturen op tijd en correct aan te leveren. Nadeel is dat het bestuurlijk lastig is om sancties uit te moeten delen. Uit de laatste werksessie met de gemeentes is namelijk gebleken dat zij een strakke handhaving lastig vinden mede door de relaties met de andere bestuurders en de partijen die een bijdrage ontvangen.

5.5 Overzicht aanbevelingen en overwegingen

3. Handhaving op projecten		
Aanbeveling 3.1	Het verplicht ondertekenen van een Letter of Intent (LoI) OF samenwerkingsovereenkomst	Verplichting opnemen als voorwaarde Opmerking: samenwerkingsovereenkomst is sterker maar in praktijk lastiger vanwege hogere commitment eis.
Aanbeveling 3.2	Opnemen van maximale looptijd voor project van drie (of vier) jaar en: <ul style="list-style-type: none"> Opnemen van mijlpalen en bewijsstukken Verlenging van maximaal 1 jaar 	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> Afbakening van project Meer grip op voortgang project Nadeel: <ul style="list-style-type: none"> Meer control werkzaamheden MRDH

<p>Aanbeveling 3.3</p>	<p>Opnemen van wijzigingsverzoeken (nieuwe 'go'):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inclusief budgetveranderingen >10% • Wijzigen van mijlpaalmomenten 	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Afbakening • Concreet en controle <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meer werkzaamheden MRDH
<p>Overweging 3.1</p>	<p>Het invoeren van sancties bij het foutief en te laat aanleveren van financiële stukken.</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extra incentive om urenstaten op tijd en juist aan te leveren <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk lastig om sancties uit te moeten delen

6. Administratieve lasten

In dit hoofdstuk staat deelvraag twee centraal. Deze deelvraag luidt: “Hoe kunnen de administratieve lasten van de gemeentes verlaagd worden zonder deze lasten door te schuiven naar de MRDH?”. Eerst worden alle knelpunten in kaart gebracht die op dit moment aanwezig zijn. Vervolgens wordt in paragraaf twee gekeken naar hoe de administratie vereisten bij andere regelingen ingeregeld zijn. In paragraaf drie wordt vanuit de ervaringen van paragraaf twee en de ervaring van ERAC gekeken naar mogelijke aanbevelingen.

6.1 Knelpunten

In dit hoofdstuk worden alle knelpunten behandeld die naar voren zijn gekomen tijdens feedbackgesprekken met gemeentes en de werksessie met gemeentes. Het is belangrijk om vanuit deze knelpunten op zoek te gaan naar mogelijke oplossingen.

Vanuit de gemeentes wordt de administratie en verantwoording van projecten vaak gezien als een zware last. Dit komt aan de ene kant door een aantal knelpunten en de andere kant door de rol die de gemeentes binnen de Bijdrageregeling volbrengen. Gemeentes zijn bij de Bijdrageregeling een tussenstap in het verantwoordingsproces richting de MRDH. Dit betekent dat de gemeentes in sommige projecten niet meewerken aan de opdrachten, maar wel de aanvraag en verantwoording moeten volbrengen. Hierbij werd tijdens de werksessies wel duidelijk dat dit standpunt niet bij elke gemeente gedragen wordt. Zo waren er ook gemeentes die zich afvroegen waarom aan dit soort projecten wordt meegewerkt als er ook projecten zijn waarin de gemeentes wel ook een actieve rol kunnen hebben.

Naast de rol van de gemeentes waardoor administratie als last voelt, zijn er ook daadwerkelijk knelpunten die opgelost kunnen worden in de Bijdrageregeling. Om te beginnen geven verschillende gemeentes aan moeite te hebben met in-kind (urenverantwoording). Hierbij wordt aangegeven dat het veel tijd en moeite kost om achter alle urenstaten aan te gaan en deze allemaal goed en volledig af te laten tekenen. Maar daarnaast wordt ook de tariefberekeningen als lastig ervaren.

Verder blijven de regels omtrent staatssteun en btw-situaties lastig. In de huidige situatie zijn de gemeentes allemaal individueel verantwoordelijk voor het uitzoeken van alle wet- en regelgeving. Hierin willen de gemeentes graag meer informatie zien en geven zij aan behoefte te hebben aan een soort handleiding. Zoals de formats voor staatssteunanalyse, kan ook een format of stroomschema helpen bij het bepalen of een organisatie wel of niet btw-plichtig is.

Daarnaast worden tussentijdse verantwoordingsrondes ook als zware last gezien en willen de gemeentes af van de verplichte accountantscontrole. Het verantwoordingsproces neemt op dit moment veel tijd in beslag en gemeentes geven aan dat het beoordelingstermijn te lang is (8 maanden te lang). Over het algemeen willen de gemeentes de administratieve lasten omlaag, ondanks dat er ook gemeentes zijn die inzien dat de administratieve lasten nou eenmaal erbij horen. Ook wordt aangegeven dat het aanpassen van de verantwoordingsregels niet tussentijds zou moeten gebeuren. Zo willen de gemeentes vanaf start van een project duidelijke richtlijnen die gedurende de looptijd niet gewijzigd worden. Zo kan de administratie vanaf het begin goed en volledig worden opgesteld waardoor de administratieve last gaande het project gereduceerd wordt.

6.2 Referenties naar andere regio's/regelingen

In deze paragraaf wordt gekeken naar de verantwoordingseisen die andere regelingen stellen. Hierbij wordt gekeken naar de beste manier om enerzijds kwaliteit en risico zo goed mogelijk te borgen en anderzijds de administratieve lasten proportioneel te houden.

Bij de **MOOI-regeling** van RVO wordt tussentijds alleen getoetst op inhoud van het project. Zo moet er verslag gegeven worden over de voortgang op de in de aanvraag vastgestelde mijlpalen. Pas bij de vaststelling wordt ook een financiële rapportage vereist. Hierbij wordt wel vereist dat projectpartners ten alle tijden hun administratie up-to-date hebben.

EFRO is een subsidieregeling waarin Europees geld uitgezet wordt. Hierdoor wordt binnen deze regeling gebruik gemaakt van strenge verantwoordingseisen. Daarnaast zijn EFRO-projecten ook van een grotere omvang dan de projecten die binnen de Bijdrageregeling bijdrage ontvangen. Bij EFRO krijgen projecten bij de start een werkvoorschot van rond de 20% van de totale subsidie. Vervolgens kunnen de gemaakte kosten elk halfjaar gedeclareerd worden door middel van een voortgangsrapportage. Hierbij worden uren en facturen verantwoording opgevraagd die gecontroleerd worden. Aan de hand van de financiële realisatie worden vervolgens voorschotten gegeven tot aan 80% van de totale subsidie die bij beschikking is vastgesteld. De overige 20% kan bij vaststelling nog uitgekeerd worden. Bij de einddeclaratie wordt ook een accountantsverklaring geëist.

Naast de verantwoording zijn er bij EFRO ook checklists opgesteld die projecten kunnen gebruiken om te controleren onder welke AGVV (staatsteun) artikel zij vallen en of ze aan alle eisen voldoen. Deze moeten gebruikt worden in het aanvraagproces. Dit verlaagt niet alleen uitzoekwerk voor de gemeentes, maar ook controle tijd omdat overzichtelijk kan worden gecontroleerd of aan alle punten wordt voldaan.

Zoals eerder al is vermeld heeft de **metropoolregio Eindhoven** als enige metropoolregio naast de Metropoolregio Rotterdam Den Haag een soortgelijke bijdrageregeling. Om de administratieve lasten te verlichten zijn er voor zowel de aanvraag als voor lopende projecten standaardformulieren opgesteld. Subsidies worden verstrekt tot maximaal de totale omvang van het in het desbetreffende jaar door het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur beschikbaar gestelde bedrag voor subsidiering van projecten.

6.3 Aanbevelingen

In deze paragraaf worden aanbevelingen beschreven die de knelpunten uit paragraaf 3.1 moeten reduceren. Vanuit paragraaf 3.2 en ervaring van ERAC op projectverantwoording worden aanbevelingen gegeven.

Knelpunt één uit paragraaf 3.1 is ontstaan door de constructie die op dit moment gehanteerd wordt. Op het moment dat de Bijdrageregeling omgevormd zou worden tot subsidie zouden de gemeentes niet als tussenpersoon hoeven te fungeren. Private partijen zouden in dat geval zelfstandig een consortium kunnen samenstellen en aanvragen kunnen indienen. Echter, gemeentes willen grip houden op de projecten waardoor eenzelfde constructie als de Bijdrageregeling ook bij een subsidieregeling zal worden gebouwd.

Op dit moment is het dan ook niet mogelijk om de administratieve lasten (volledig) weg te halen bij de gemeentes. Wel is er binnen de Bijdrageregeling budget om de administratieve lasten te dekken of uit te besteden. Echter, dit haalt niet de verantwoordelijkheid weg bij de gemeenten waardoor deze wel nog een

laatste check moeten doen. Bij de gemeentes is dit budget niet bekend waardoor er niet/nauwelijks gebruik van wordt gemaakt. Het advies is dan ook om vooraf duidelijk hierover te communiceren en dit duidelijker in de regeling op te nemen. Hierdoor kunnen de gemeentes hier ook al rekening mee houden tijdens het opstellen van de begroting.

Om de lasten te verlagen op het gebied van tussentijdse en eindverantwoording van financiën wordt geadviseerd om gebruik te gaan maken van standaard format. Hiermee kunnen partijen overzichtelijk zien welke informatie noodzakelijk is. Daarnaast kunnen deze standaard formats ook gebruikt worden om in een systeem/ander format te laden om geautomatiseerd een aantal controles uit te voeren. De standaard formats voor uur- en factuurverantwoording kunnen bijvoorbeeld als ruwe data over gekopieerd en geplakt worden in een monitoringstool/bestand. Vervolgens kunnen, aan de hand van draaitabellen en gestandaardiseerde formules, allerlei snelle overzichten gecreëerd worden waardoor een deel van de controle geautomatiseerd verloopt. Mogelijk komen formats niet 1 op 1 overeen met de administratie data dumps van bedrijven, daarom is het belangrijk om in de regeling vooraf duidelijk te vermelden welke formats gebruikt moeten worden. De formats kunnen zo ingericht worden dat ze heel overzichtelijk en makkelijk in te vullen zijn. Hierbij moet vanuit de MRDH in de regeling verplicht worden om te rapporteren door middel van de gefaciliteerde formats. Het helpt namelijk niet alleen de gemeentes/projectpartners met het opstellen van de financiële rapportage, maar het helpt ook met de lasten op het gebied van controleren.

Voor het aftekenen van de urenstaten zijn niet direct mogelijkheden om dit makkelijker te maken. Een dubbele autorisatie van de urenstaten zijn van belang om de juistheid te kunnen vaststellen. Wat wel een mogelijk is, is het instellen van 'sancties' op te foutieve en te late aanleveringen. Hiermee kun je druk uitvoeren om partners te 'dwingen' om alle stukken juist en tijdig aan te leveren. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een negatieve korting van 5% op de loonkosten die uit de onjuist ingevulde urenstaten tot stand zijn gekomen. (VB: iemand dient urenstaat van 100 uur in, maar er wordt alleen door de medewerker ondertekent. Dan worden 5/100 uur afgekeurd). Dit lijkt een kleine sanctie, maar dit kan in de kosten flink oplopen. Gemeentes geven aan dat ze het lastig vinden om streng te zijn tegen samenwerkingspartners en contacten warm willen houden. Echter, als deze sancties vastgelegd zijn in de regeling kan hier niet vanaf geweken worden en is het feitelijk of ze korting krijgen of niet. Hier hoeft dan niet over beoordeeld te worden waardoor er geen 'kwaad bloed' kan ontstaan tussen partners en de gemeentes.

Op het gebied van uurtariefberekening worden nu 4 manieren gehanteerd. Uit de werksessie met de interne werkgroep van de MRDH kwam naar voren dat deze overweging is genomen omdat hierdoor meer projecten konden aansluiten. Dit was een logische keuze aangezien er ook spraken was van onderbesteding. Echter, op dit moment is er geen spraken meer van onderbesteding waardoor dit voordeel van meerdere tarieven vervalst. Ervaring uit andere regelingen leert dat het reduceren van het aantal berekeningsmethodes helpt om administratieve lasten te verlagen. Veel regelingen zoals ESF en EFRO zijn zelfs overgegaan op (uitsluitend) gebruik van vaste tarieven.

Een voorbeeld van de administratieve last als gekozen wordt voor de methode 'loonkosten plus vaste opslagsystematiek': Als een partner voor deze methode kiest moeten zij per medewerker door middel van een berekening en loonstrook aantonen dat het tarief juist berekend is, vervolgens zouden de gemeentes en de MRDH deze tarieven moeten her berekenen ter controle.

Uit ervaring bij de EFRO-regelingen levert dit voorbeeld de meeste administratieve lasten op. Indien je in deze situatie alleen met een vast tarief werkt voorkom je dus het berekenen en aanleveren van loonstroken en daarnaast ook de controle hierop. Daarom wordt geadviseerd om nogmaals kritisch te kijken naar dit punt en de voor- en nadelen af te wegen.

Als toch blijkt dat een vast tarief de gewenste oplossing is, is het advies om met het bestuur in gesprek te gaan om te kijken naar een marktconform vast uurtarief. Bij de EFRO-regeling OPZuid staat dit tarief in 2023 op €55,- per uur, of €7.800 per maand. Bij de Bijdrageregeling kan de optie ingebouwd worden om hiervan af te wijken bij kennisinstellingen aangezien zij via IKS vaak hogere tarieven hanteren en het voor deze partijen in te grote maten nadelig is om hetzelfde vaste tarief te krijgen.

Uit de laatste werksessie met de gemeenten is gebleken dat de administratieve last ook komt omdat gemeenten er pas later in het project achter kwamen dat ze niet voldeden aan de eisen vanuit het MRDH. Hierdoor moesten lopende projecten achteraf hun administratie nog anders inrichten of anders rapporteren. Daarnaast is het ook bij gemeenten onbekend dat projectmanagement en dus ook administratie declarabele activiteiten zijn. Ons advies is dan ook om vooraf duidelijker alle richtlijnen in de regeling op te nemen zodat projecten bij aanvang van het project alles goed kunnen inregelen (verplichte formats, declarabele activiteiten, etc.). Daarnaast kunnen projecten dan ook al vroegtijdig in de begroting van de aanvraag een post opnemen voor de verantwoording. Administratie is namelijk een doorlopend proces dat niet veel tijd hoeft te kosten tenzij het achteraf met terugwerkende kracht verricht moet worden.

Tot slot is er nog gekeken naar aanvullende aanbevelingen om het knelpunt van de urenstaten op te lossen. Een mogelijkheid om de hoeveelheid urenstaten te reduceren is het gebruik van addenda. Hierbij kan vaste inzet doorgegeven worden waarna deze medewerkers niet meer uren hoeven te schrijven en door te geven. Een must hiervoor is dan wel vaste inzet van vaste medewerkers. De gemeentes en ook de interne werkgroep van de MRDH gaven aan dat er binnen projecten te weinig spraken is van zulke structurele inzet. Hierdoor is het niet interessant om dit advies mee te nemen in de Bijdrageregeling. Wellicht dat toekomstige projecten wel met een dergelijk structurele inzet gaat werken, dan kan altijd nog gekeken worden naar addenda.

6.4 Overzicht aanbevelingen en overwegingen

Administratieve lasten		
Aanbeveling 4.1	Vooraf duidelijk maken dat projectmanagement ook declarabel is. Op dit moment staat dit wel in de beschikking, maar dan is er al geen rekening mee gehouden in de begroting. Dit zou als activiteit in de regeling opgenomen moeten worden. (Zie ook aanbeveling 1 van cofinanciering)	Door het VOORAF goed inrichten van de projectadministratie kunnen de administratieve lasten aanzienlijk verlicht worden. Bij het ontbreken aan expertise is het aan te bevelen hier (MRDH) support in te schakelen. Eveneens aanvragers erop wijzen om in de projectbegroting hiervoor middelen te alloceren (bijv. werkpakket projectmanagement).

<p>Aanbeveling 4.2</p>	<p>Stel standaard formats op voor de aanvraag en de verantwoording (bijv. uren- en facturenbijlages van EFRO). Niet alleen <u>aanvraag</u>, maar ook voor de <u>tussenverantwoording en einddeclaratie</u>.</p>	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Duidelijke kaders voor aanvragen en verantwoording, sneller opstellen van aanvraag en verantwoording en vervolgens makkelijker controleerbaar. <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Boekhouding sluit niet altijd aan op de formats, echter nadeel < voordeel
<p>Overweging 4.1</p>	<p>Het reduceren van uurtarief bereken methodes. Hierbij is ons advies om te gaan werken met één standaardtarief dat wordt vastgesteld voor een x aantal jaar.</p>	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Minder controleren van uurtarieven door gemeenten en de MRDH. • Makkelijker te begroten. • Minder reken werk bij de verantwoording. <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Overige partners (MKB, kennisinstellingen, ETC.) willen meer methodes zodat ze de meest voordelige optie kunnen kiezen.

7. Verantwoordelijkheden

In dit hoofdstuk wordt deelvraag 5 behandeld, namelijk: “In hoeverre moeten de verschillende taken en verantwoordelijkheden van alle partijen gescheiden worden en wat wordt per partij verwacht?”. Hierbij wordt eerst gekeken naar de huidige situatie, vervolgens wordt naar andere regelingen en subsidies gekeken voor best practices. Tot slot worden verbeteradviezen gegeven die toegepast kunnen worden binnen de Bijdrageregeling.

7.1 Knelpunten

In deze paragraaf zijn alle knelpunten in kaart gebracht die in de huidige Bijdrageregeling spelen. Deze zijn uit gespreksverslagen tussen gemeentes en de MRDH gehaald en opgehaald tijdens werksessies met ERAC en de gemeentes en interne werkgroep.

Op dit moment zijn gemeentes aanvragers, maar zijn zij ook betrokken bij de beoordeling van projecten. Hierbij zitten gemeentes deels voor eigen belang in de besturen. Het actief door de MRDH meeschrijven van de aanvragen kan bij de beoordeling hierdoor een knelpunt vormen. De rolverdeling tussen de MRDH en gemeentes moet scherper. Zo is nu niet duidelijk wat de rollen van de gemeentes zijn en wat van de MRDH. De gemeentes willen duidelijkere richtlijnen over wat van zij verwacht wordt vooraf, tijdens en na de projecten. Op dit moment leidt de regeling niet tot meer betrokkenheid van de gemeentes.

Daarnaast geven de gemeentes aan dat zij meer betrokken willen zijn bij projecten dan alleen administratief.

7.2 Andere regelingen

In deze paragraaf wordt gerefereerd naar andere regelingen. Hierbij worden zowel andere metropoolregio's als verschillende nationale en Europese subsidies bestudeerd. Vanuit deze deskresearch worden in deze paragraaf de belangrijkste aspecten opgesomd. Van de 'best practices' uit deze paragraaf worden vervolgens aanbevelingen opgesteld in paragraaf 3.

Bij **EFRO** wordt gebruik gemaakt van een onafhankelijke adviescommissie. Uit ervaring is gebleken dat de kwaliteit van projecten de afgelopen jaren is gestegen. Daarnaast kunnen projecten gedurende de uitwerkingsfase van het projectplan en projectaanvraag contact opnemen met de programma managers. Zij kunnen advies geven op het gebied van staatssteun en het vormen van de activiteiten en werkpakketten.

Bij de **Metropoolregio Eindhoven** evalueert de Adviesgroep evalueert alle aanvragen op basis van de fondscriteria en weegt ze ten opzichte van elkaar. De Adviesgroep bestaat uit zes leden, waarbij de samenstelling evenwichtig verdeeld is over kennisinstellingen, overheden en het bedrijfsleven.

Na het advies van de Adviesgroep neemt het Dagelijks Bestuur van de MRE een formeel besluit over het al dan niet verlenen van de subsidie.

De **Metropoolregio München** heeft geen aparte bijdrageregeling maar om de doelen te bereiken, worden verschillende netwerken opgezet voor verschillende onderwerpen en thema's. Het is moeilijk om effectief te functioneren, via het organiseren van rondetafelgesprekken om alle overheden bij elkaar te brengen. Er

bestaat echter nog te veel egoïsme in sommige steden, en in tijden van financiële schaarste denkt elke stad voornamelijk aan haar eigen belangen.

7.3 Aanbevelingen en overwegingen

Door de actieve meeschrijf rol van de MRDH en de beoordelende rol kan er sprake zijn van vooroordeel en belangenverstrengeling. Om deze knelpunten te verhelpen is, een al eerder genoemd, advies om een externe en onafhankelijke adviescommissie op te richten. Echter, vanuit kosten/baten afweging is dit niet interessant voor de Bijdrageregeling. Wat wel geadviseerd wordt is om de rol van 'mee schrijver' weg te halen bij de MRDH. Hierdoor zijn zij minder bevooroordeeld. Hiervoor zou dan een beschikbaar budget/helpdesk functie ingesteld kunnen worden zodat projecten toch de nodige begeleiding kunnen krijgen.

Alleen gemeenten kunnen aanvrager zijn in de huidige Bijdrageregeling. Naast dubbele toetsing (verantwoording van uitvoerende partijen aan gemeente en vervolgens van gemeente aan ons) is het nadeel dat gemeenten vaak door andere partijen gevraagd worden om een project aan te vragen en zij het vervolgens niet als hun eigen project zien. Daarom ervaren ze het project vooral als administratieve last en voelen zij zich niet verantwoordelijk voor een succesvolle afronding. Dit knelpunt is echter niet te verhelpen. Tijdens de werksessies was de conclusie op dit punt dat gemeentes zelf de afweging moeten maken of ze wel mee moeten willen werken aan dit soort projecten.

7.4 Overzicht aanbevelingen en overwegingen

Verantwoordelijkheden		
Aanbeveling 1	Functiescheiding: de MRDH kan beoordelen en adviseren (supportfunctie en tussentijdsadviezen)	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Beoordeling op criteria • Politieke invloed sterk verminderen
Overweging 2	Elk project dient minimaal een financieel belang (cash) te hebben van minimaal 10%.	Voordelen: <ul style="list-style-type: none"> • Kans op uitval reduceren • Commitment vergroten Nadelen: <ul style="list-style-type: none"> • Partners moeten kapitaal vrijspelen • Budgetakkoord kan vertraging van het project opleveren • Mogelijk negatieve invloed op projectenpijl

Bijlage I Andere metropoolregio's

In deze bijlage staan korte beschrijvingen van de doelstellingen en activiteiten van andere metropool regio's om 'best practices' te kunnen vernemen.

In Nederland bestaan er nog vijf andere metropoolregio's:

- I. Metropoolregio Eindhoven;
- II. Metropoolregio Amsterdam;
- III. Metropoolregio Utrecht;
- IV. Groene metropool regio Arnhem-Nijmegen;
- V. Metropoolregio Groningen.

Verder is er nog onderzoek gedaan naar de metropoolregio van München (Duitsland)

I. Metropoolregio Eindhoven (MRE)⁵

De metropoolregio Eindhoven (MRE) telt 21 gemeenten en heeft als enige metropoolregio in Nederland een uitvoerende regeling zoals de Bijdrageregeling van de MRDH, echter hier wordt het Stimuleringsfonds genoemd om de economie in de regio Eindhoven te versterken door innovatie, samenwerking en de economische structuur te versterken.

Het Stimuleringsfonds maakt onderscheid tussen 'Aanjaagprojecten' (studies, verkenningen, voorbereidingen en pilots) en 'Uitvoeringsprojecten':

- Aanjaagprojecten kunnen tot 50% van de totaal subsidiabele kosten ontvangen, terwijl Uitvoeringsprojecten maximaal 15% kunnen krijgen.
- Aanjaagprojecten hebben een absoluut subsidieplafond van €50.000,-.
- Tot 50% van de subsidiabele projectkosten mag bestaan uit eigen ureninzet van de projectpartners. Uren van overheden zijn niet subsidiabel.
- Het uurtarief voor eigen ureninzet van projectpartners is €50,-, met uitzondering van studenten en stagiaires, voor wie een tarief van €20,- geldt.

MRE hanteert een tendersysteem waarbij drie keer per jaar projectvoorstellen kunnen worden ingediend. Het dagelijks bestuur neemt het formele besluit tot openstelling van de volgende tender. Twee weken voor de sluitingsdatum van de betreffende tender is het verplicht contact op te nemen met de programmamanager voor informatie over de slaagkans en eventuele aandachtspunten.

⁵ <https://metropoolregioeindhoven.nl/>

Bij de indiening moeten de volgende documenten (als template beschikbaar op de website) als bijlagen worden toegevoegd:

- Een projectplan;
- Een begroting en financieringsplan;
- Cofinancieringsverklaringen van alle partners, inclusief de aanvrager;
- Minimisverklaringen van alle partners die subsidie zullen ontvangen bij toekenning;
- Een additioneel aanvraagformulier;
- Optioneel: een video van maximaal 2 minuten/50MB waarin het project wordt gepitcht.

Tevens zijn beschikbaar ook voor de toegekende projecten standaardformulieren beschikbaar:

- Voorwaarden bij beschikking;
- Standaard urenstaat;
- Formulier Verzoek Begrotingswijziging;
- Formulier Eindrapportage;
- Accountantsprotocol Stimuleringsfonds;
- Model Rapport van Bevindingen;
- Formulier Voortgangsrapportage;
- Standaard facturenlisting;
- Verzoek looptijd verlenging.

De beoordeling wordt uitgevoerd door een Adviesgroep bestaande uit 6 personen, evenwichtig verdeeld over kennisinstellingen, overheden en het bedrijfsleven. Na het advies van de Adviesgroep neemt het Dagelijks Bestuur van MRE formeel een besluit over de subsidieverlening. Bij de beoordeling is de effectiviteit, efficiency, lange termijn impact en draagvlak en economisch toegevoegde waarde van een project van belang waarbij ook gekeken wordt naar de onderlinge verhouding van de partners. Er dient sprake van een evenwichtige samenwerking te zijn waarbij geen van de partners meer dan 70% van de totale projectkosten van zijn rekening neemt.

Rapportage: met regelmaat (geen specifieke periodes of data vermeld) en eindrapportage.

Verder heeft de MRE nog een aparte adviesregeling (SAR). Deze regeling is bedoeld om vernieuwende ontwikkelingen in het individuele MKB met een meerwaarde voor de regio te stimuleren. SAR is een subsidieregeling die bijdraagt in de kosten voor een extern adviseur. De advisering in een SAR-project is gericht op het zoeken naar c.q. het realiseren van innovaties.

II. Metropoolregio Amsterdam (MRA)⁶

MRA is het samenwerkingsverband tussen de provincies Noord-Holland en Flevoland, 30 gemeenten, en de Vervoerregio Amsterdam. Elke gemeente en deelregio draagt unieke kwaliteiten bij die het geheel versterken. De kracht van MRA ligt in de diversiteit, zowel op economisch als stedelijk en landschappelijk gebied.

De samenwerkende overheden zetten zich in voor de versterking van de Metropoolregio Amsterdam als een internationale economische topregio met een hoge levenskwaliteit. Dit wordt bereikt door te investeren in een toekomstbestendige en evenwichtige metropool. Vier bestuurlijke opdrachten,

⁶ <https://www.metropoolregioamsterdam.nl/>

waaronder opdracht 1; 'Werk maken van een veerkrachtige, inclusieve en schone MRA- economie', zijn opgenomen in de agenda. Deze opdrachten leiden tot specifieke uitvoeringslijnen.

Het is echter belangrijk op te merken dat de MRA geen soortgelijke regeling heeft zoals de Bijdrageregeling van de MRDH.

III. Metropoolregio Utrecht (MRU)⁷

Metropoolregio Utrecht (MRU) zet in op het thema 'Gezondheid' en ambieert om een gezondheidsmetropool te worden.

De Metropoolregio Utrecht werkt aan een gezonde, duurzame en toekomstbestendige leefomgeving. Samen met nationale en internationale bedrijven, overheden en kennisinstututen in de regio's Utrecht en Amersfoort richten zich op opgaven in het fysieke domein zoals wonen, werken, mobiliteit en groen die regio-overstijgend zijn, zoals

- Grootschalige woningbouwlocaties
- Bouwen aan gezonde verstedelijking
- Nederland en de regio bereikbaar houden
- Succesvol groeien in balans
 - Met oog voor betaalbaar wonen: meer woningen betekent meer werklocaties dichtbij huis; groen- en andere voorzieningen groeien mee.
 - Samenwerking tussenoverheden, innovatieve bedrijven en kennisinstellingen.

Het is echter van belang op te merken dat, in tegenstelling tot de Metropoolregio Den Haag (MRDH), de Metropoolregio Utrecht een vergelijkbare regeling heeft.

IV. Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen⁸

Tot de Groene Metropoolregio behoren achttien gemeenten.

De metropoolregio Arnhem-Nijmegen werkt samen aan vijf belangrijke en urgente maatschappelijke opgaven. De focus ligt op het fysieke domein: verstedelijkingsopgave en woningbouw (Groene regio), leefbaarheid en vitaliteit (Ontspannen regio), circulariteit (Circulaire regio), economie en banengroei (Productieve regio) en duurzame mobiliteit (Verbonden Regio). Maar ook samenwerking op het gebied van cultuur en toerisme is een aandachtsveld.

Metropool regio Arnhem-Nijmegen zet in op thema 'circulair', en wil toonaangevend worden in circulair denken en duurzaam handelen, in Nederland én Europa. Die ambitie vraagt om inzet van bedrijven, inwoners, maatschappelijke organisaties, de gemeenten en vele andere overheidsorganisaties.

⁷ <https://www.metropoolregioutrecht.com/>

⁸ <https://www.groenemetropoolregio.nl/>

De agenda van de Productieve regio bestaat uit zes speerpunten:

1. Stimuleren ondernemerschap in het mkb;
2. Human Capital: onderwijs en arbeidsmarkt;
3. Doorontwikkeling van (inter)nationale clusters;
4. Versterking van duurzame logistiek;
5. Toekomstbestendige werklocaties;
6. Regionaal Programma Werklocaties (RPW).

Er is echter in de begroting geen 'Bijdrageregeling EV' opgenomen.

V. Metropoolregio Groningen (MRG)⁹

Groningen kent drie sterk ontwikkelde kernsectoren: energie, gezondheid en digitalisering. Daarnaast toont de Groningse innovatiekracht zich in opkomende sectoren als duurzame voedselsystemen, klimaatadaptatie en circulaire economie.

Om deze ambitie te realiseren, zijn drie specifieke doelstellingen geformuleerd, allemaal gericht op de eerdergenoemde kernsectoren:

- In de metropoolregio Groningen worden de beste campussen, opleidingen en hybride leeromgevingen gerealiseerd, waarmee het kennis- en innovatie-ecosysteem wordt versterkt.
- In samenwerking met partners werkt de metropoolregio Groningen aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt, waarin de regionale economie optimaal profiteert van getalenteerde professionals die in de metropoolregio zijn opgeleid, zowel nationaal als internationaal.
- De metropoolregio Groningen streeft ernaar zich te positioneren als de mainport van Nederland, door het belang van Groningen voor het nationale verdienvermogen en de internationale concurrentiekracht van Nederland te vergroten en uit te dragen.

Belangrijk is echter op te merken dat er geen subsidieprogramma zoals de Bijdrageregeling in de MRDH beschikbaar is.

VI. Metropoolregio München¹⁰

In München is een netwerk ontstaan dat de belangen van overheden, bedrijven en onderzoeksinstituten overstijgt, met als doel de hele regio concurrerender en aantrekkelijker te maken voor haar inwoners. Dit gaat verder dan simpelweg streven naar groei; het gaat om duurzame groei. Hoewel München het centrum van de regio is, zijn er andere steden die hun potentieel moeten ontwikkelen, maar het plannen van toekomstige ontwikkelingen ligt in handen van individuele steden. De regio strekt zich uit tot 100 kilometer rond München, wat een uitdaging vormt om iedereen te bedienen.

De organisatie, bestaande uit zes personen, speelt een cruciale rol in het bevorderen van samenwerking en innovatie. Zij creëert nieuwe werkplekken in steden waar organisaties en bedrijven kunnen

⁹ <https://groningen.nl/akkoord/metropoolregio-groningen-koploper-in-transities>

¹⁰ <https://www.metropolregion-muenchen.eu/>

samenwerken. Het doel is co-working te stimuleren, vaak in samenwerking met grote bedrijven. Een ander belangrijk doel is gericht op innovatie, waarbij ze zich afvragen waar de regio in uitblinkt, wat er nog ontbreekt en wat nodig is om de regio te laten floreren.

Om de doelen te bereiken, worden **verschillende netwerken opgezet voor verschillende onderwerpen en thema's**. Het is moeilijk om effectief te functioneren, via het organiseren van **rondetafelgesprekken** om alle overheden bij elkaar te brengen. Er bestaat echter nog te veel egoïsme in sommige steden, en in tijden van financiële schaarste denkt elke stad voornamelijk aan haar eigen belangen.

Het ontbreekt de organisatie aan voldoende financiële middelen om projecten zelf te initiëren, in vergelijking met andere metropoolregio's met ruimere budgetten. Ondanks deze uitdagingen blijft de organisatie vastbesloten om samenwerking te bevorderen en de ontwikkeling van de regio te stimuleren, omdat ze geloven in de kracht van gezamenlijke inspanningen.

Bijlage II Andere (subsidie-)regelingen

I. MOOI (RVO)

De MOOI-regeling is een nationale regeling uitgevoerd door RVO. MOOI staat voor Missie gedreven Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie. Binnen deze regeling zijn 3 subsidiethema's vastgesteld: Elektriciteit, Gebouwde omgeving en Industrie. Bij de MOOI-regeling is een themabeschrijving aanwezig waarin in 18 pagina's gedetailleerd ingegaan wordt op de 3 thema's. Hiermee wordt een duidelijk kader geschetst waaraan een project moet voldoen om in aanmerking te komen voor subsidie.

De voorwaarde die de MOOI regeling stelt aan projecten zijn:

- Binnen de regeling moeten minimaal 3 ondernemingen samenwerken;
- De ontwikkelingen en oplossingen moeten een duidelijke samenhangende aanpak hebben gericht op de opgaven uit het klimaatakkoord;
- Projectvoorstel met SMART-opgestelde mijlpalen;
- Minimaal 2 miljoen aan kosten;
- Onderzoeksorganisaties maken niet meer dan 50% van de subsidiabele kosten;
- Minimale subsidie van €25.000 per deelnemende partij;
- Maximum van 4 miljoen voor ieder MOOI-project.

MOOI aanvraag proces:

1. Vooraanmelding;
2. Beoordeling vooraanmelding (verbeter- of aandachtspunten worden meegegeven. Ook eventueel wijzen op mogelijke samenwerkingen met andere consortia die een soortgelijke vooraanmelding hebben gedaan);
3. Indienen definitieve subsidieaanvragen;
4. Beoordeling door adviescommissie (ook op adviezen uit vooraanmelding);
5. Beschikking.

Tussen definitief voorstel en beschikking heeft de adviescommissie 3-4 maanden de tijd om met een beschikking te komen.

II. Interreg Nederland - Vlaanderen (EFRO)

Interreg Nederland-Vlaanderen is een subsidieprogramma dat gericht is op het stimuleren van grensoverschrijdende samenwerking tussen Nederlandse en Vlaamse partners. Hier is een samenvatting van de belangrijkste punten:

- Doelstellingen: Het programma heeft tot doel de samenwerking tussen regio's aan weerszijden van de Nederlandse-Belgische grens te bevorderen, met een focus op het stimuleren van economische groei, innovatie, duurzaamheid en sociale inclusie.
- Projectfinanciering: Het programma biedt financiële ondersteuning voor projecten die bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstellingen. Deze projecten moeten grensoverschrijdend zijn en bijdragen aan de ontwikkeling van de betrokken regio's.

- Thematische prioriteiten: Typische thema's binnen het programma omvatten onder meer innovatie, duurzame energie, milieu, werkgelegenheid, en sociale inclusie. Projecten moeten zich richten op een of meerdere van deze prioriteiten.
- Samenwerking: Projecten moeten samenwerkingsverbanden omvatten tussen partners aan beide zijden van de grens, zoals bedrijven, overheidsinstanties, kennisinstellingen, en maatschappelijke organisaties.
- Aanvraagprocedure: deze bestaat uit twee stappen. Organisaties dienen eerst een vooraanmelding in. Deze vooraanmelding is al erg compleet. Deze vooraanmeldingen worden door een deskundigencommissie beoordeeld. Indien deze goedgekeurd wordt, mag men overgaan tot het indienen van een complete projectaanvraag. De procedure loopt volgens de vastgestelde aanvraagprocedures en deadlines. Er wordt beoordeeld of het project voldoet aan de criteria en past binnen de doelstellingen van het programma.
- Monitoring en evaluatie: Gefinancierde projecten worden nauwlettend gevolgd en geëvalueerd om ervoor te zorgen dat ze bijdragen aan de beoogde resultaten en effecten.

Het programma is bedoeld om een brug te slaan tussen regio's, het delen van kennis en ervaringen te bevorderen, en gezamenlijke oplossingen te vinden voor grensoverschrijdende uitdagingen.

III. OP Zuid en Kansen voor West (EFRO)

Verantwoording Helpdeskfunctie, verantwoording formats

Om een aanvraag te kunnen doen dienen er een aantal documenten te worden ingevuld:

- Bijlage A - Model projectplan;
- Bijlage B - Begrotingsformat EFRO-aanvraag;
- Bijlage C - Verklaring geen financiële moeilijkheden;
- Bijlage D - Mkb-Verklaring;
- Bijlage E - Model samenwerkingsovereenkomst.

Ook staat er formulier met tips van de adviescommissie voor het schrijven van het projectplan

Verder staan er verschillende staatsteunformulieren financieel-technische toets op de website vermeld

Beoordelingsproces MA:

- Tussentijds: projectidee pitchten aan programmamanager. Hoofdzakelijk om te toetsen of het binnen de plannen van de aankomende openstelling past.
- Begin: Hoofdaanvrager(penvoerder) levert alle benodigde documentatie aan bij MA. Hieronder vallen de vaste verplichte bijlages zoals projectplan, begroting, etc. daarnaast vraagt MA bij bepaalde openstellingen additionele documenten.
- Als eerst wordt er een volledigheidstoets uitgevoerd. Hierbij wordt beoordeeld of alle vereiste informatie is aangeleverd en is voldaan aan de voorschriften voor het in behandeling nemen van de aanvraag.
- Als de volledigheidcheck is uitgevoerd begint de beoordeling. Voor de beoordeling is 26 weken termijn (bij first serve vanaf aanlevering en bij tender vanaf sluitingsdatum), de beoordeling bestaat uit:
 - Beleidsbeoordeling → past het project inhoudelijk bij de specifieke doelstellingen van het programma;

- Financieel technische beoordeling;
- Beoordeling door deskundigen.

Output- en resultaatindicatoren (par. 4.4 van het EFRO-handboek).

- Output: indicatoren die aangeven wat een project in directe zin oplevert. Het gaat dan bijvoorbeeld om het aantal ondernemingen dat wordt ondersteund.
- Resultaatindicatoren: Deze zijn rechtstreeks gekoppeld aan een specifieke doelstelling uit het programma. Feitelijk vormen resultaatindicatoren een gestandaardiseerde weergave van de doelstelling van de beheers autoriteit.

Voor inspiratie over EFRO-indicatoren, zie “OPZuid-Programmadocument” Operationeel Programma Zuid-Nederland.

Een aantal punten uit de regeling:

- Maximaal 35% van de subsidiabele kosten met een maximum van €1.000.000
- Tenderperiode
- Subsidieplafond
- Verdeel criteria: Indien de binnen de tenderperiode ingediende volledige subsidieaanvragen het vigerende subsidieplafond te boven gaan, worden de aanvragen op basis van een onderlinge vergelijking gerangschikt naar geschiktheid als bedoeld.

VI. ELENA (Energy Local Energy Assistance) - EIB

Het Europese ELENA-subsidieprogramma, beheerd door de Europese Investeringsbank (EIB), biedt technische bijstand aan grootschalige projecten gericht op duurzame energie, energie-efficiëntie en duurzaam vervoer. Belangrijke kenmerken zijn:

- Doelstellingen: ELENA ondersteunt projecten die bijdragen aan duurzame energieopwekking, energie-efficiëntie en duurzaam vervoer.
- Technische bijstand: ELENA biedt expertise, advies en hulp bij ontwerp, implementatie en financiering, in plaats van directe financiële steun.
- Projectscope: Kwalificerende projecten moeten grootschalig zijn en aanzienlijke duurzaamheidsimpact hebben in sectoren zoals hernieuwbare energie, energie-efficiëntie en duurzaam vervoer.
- Aanvraagprocedure: Potentiële begunstigden, zoals lokale overheden, publieke instanties of private entiteiten, dienen voor een volledige aanvraag in om technische bijstand te ontvangen voor hun duurzame energieprojecten, eerst een goedkeur te verkrijgen op de ‘pre-application’. De EIB beoordeelt de aanvragen op basis van de relevantie en impact van het voorgestelde project, en de pre-applicatie is om te toetsen voldoet aan de eisen en voldoende impact heeft.
- Samenwerking met financiële instellingen: ELENA moedigt samenwerking aan met financiële instellingen om projecten financieel haalbaar te maken.
- Monitoring en evaluatie: Ondersteunde projecten worden gemonitord en geëvalueerd om te zorgen dat ze voldoen aan duurzaamheidsdoelen.

Het ELENA-programma bevordert duurzame energieprojecten door technische bijstand te bieden, waardoor de overgang naar een duurzamere energievoorziening in Europa wordt ondersteund.

VII. CEF (Connecting Europe Facility) - EU

De Connecting Europe Facility is een belangrijk financieringsinstrument van de EU om groei, werkgelegenheid en concurrentievermogen te bevorderen door middel van investeringen in infrastructuur op Europees niveau. De faciliteit kent een drietal programma's: CEF Energie, CEF Transport en CEF Digital

CEF Transport verwijst naar de Connecting Europe Facility-transportsubsidie, een financieringsinstrument van de Europese Unie (EU) dat gericht is op het verbeteren van de connectiviteit en duurzaamheid van het Europese transportnetwerk. Het doel is om bij te dragen aan de totstandbrenging van een geïntegreerd, efficiënt en duurzaam Europees transportsysteem.

De rol van RVO (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland) in dit verband omvat waarschijnlijk de ondersteuning en coördinatie van projecten die in aanmerking komen voor CEF-transportsubsidies in Nederland. RVO fungeert als nationaal contactpunt en helpt bij de aanvraagprocedure, het beheer van de subsidie en de coördinatie tussen nationale en Europese instanties. Om de slaagkans te vergroten en aandachtspunten te kunnen aangeven dient er voordat een aanvraag bij de Europese Unie MAG worden gedaan een ideeënformulier te worden ingevuld en goedgekeurd te zijn door het RVO.

Samengevat speelt het RVO een rol bij het ondersteunen en coördineren van projecten in Nederland die in aanmerking komen voor deze subsidie.

VII. JTF (Just transition Fund) – EFRO

Het Just Transition Fund (JTF) is een EU-financieringsinstrument voor regio's die afhankelijk zijn van fossiele brandstoffen en industrieën met een hoge uitstoot. Het programma wordt ingezet om de sociaaleconomische gevolgen van de klimaattransitie op te vangen, waarbij een aspect van het programma zich ook richt op de arbeidsmarkt. Het doel is om hen te helpen zich voor te bereiden op de transitie die nodig is om in 2030 minimaal 55 % emissiereductie en klimaatneutraliteit in 2050 te realiseren. Het JTF is voor Triple Helix organisaties en prioriteert projecten die zich richten op:

- Investerings in het MKB;
- Omscholing van werknemers en werkzoekenden;
- Stimulering van onderzoek en innovatie;
- Vervanging van fossiele brand- en grondstoffen in de industrie door duurzame alternatieven;
- Het garanderen van betaalbare groene energie.

Bijlage III Overzicht voorstellen zonder draagvlak

1. Beoordeling/ toetsingskader en monitoring		
Geen draagvlak 1.1	Focus op enkel grote projecten (>€300K)	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Grotere regionale samenwerkingsverbanden Minder aanvragen ter beoordeling (lagere werklast) <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Kleine projecten hebben mogelijk ook veel impact Kleine gemeenten hebben minder toegang
Geen draagvlak 1.2	Beschikbare budget splitsen voor grote en kleine projecten (2/3-1/3)	<p>Voordeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vergroten van divers draagvlak onder alle gemeenten Hanteren van verschillende criteria tussen grote en kleine projecten <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Klein budget nog kleiner maken Mogelijke beperkingen in toewijzing van projecten
Geen draagvlak 1.3	Introductie van een externe beoordelingscommissie bij beoordeling ten behoeve van taak- en functiescheiding	<p>Metropoolregio zelf blijft de projecten beoordelen. Vanuit kostenefficiëntie en administratieve lasten oogpunt is dit een voordeel.</p> <p><i>Opmerking: Uit andere regelingen blijkt dat taak- en functiescheiding degelijk toegevoegde waarde heeft.</i></p>
2. Cofinanciering en staatssteun		
Geen draagvlak 2.1	Cofinancieringspercentage hoger dan 50%, ondanks wellicht bij bepaalde activiteiten staatssteun technisch mogelijk	<p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Geen maximaal mogelijke ondersteuning Draagt niet bij aan commitment Niet altijd (staatssteun)expertise aanwezig
3. Handhaving op projecten		
Geen draagvlak 3.1	<p>Startvoorschot maximaal 60% (momenteel 80%), na eerste jaar (evt.) additioneel 20%</p> <p>Consensus: Ga ook bij inhoudelijke projectafwijkingen inhouden op de laatste 20% bijdrage.</p>	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Incentive om het volledige project uit te voeren en wijzigingen en vaststelling goed in te dienen. Betere handhaving op de doelen Strategische Agenda <p>Nadelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Minder werkkapitaal bij start. Extra inspanning/tijd voor restant overige 20%. Lastig om elkaar aan te spreken op (gebrekkige)projectuitvoering
4. Administratieve lasten		
Geen draagvlak 4.1	Ga werken met Addendum voor structurele personeel inzet, dan hoeft er niet elke maand een urenstaat ingevuld en afgetekend te worden.	Onvoldoende toegevoegde waarde, te veel verloop van projectleden tijdens projectuitvoering.
Geen draagvlak 4.2	Rapportageverplichting afstemmen op beschikingsdatum of op tender call data	<p>Voordelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Betere timing (januari is niet ideaal) Beter werkverdeling voor de MRDH (niet meer alle rapportages tegelijk) <p>Nadeel:</p> <ul style="list-style-type: none"> Niet eenzelfde moment voor allemaal, vergt betere of andere monitoring.
5. Verantwoordelijkheden		
Nvt.	Nvt,	-

Literatuurlijst/ bronnen

Rapporten

Rotterdams Rekenkamer Rapport	https://rekenkamer.rotterdam.nl/wp-content/uploads/2022/01/R.O.21.07-bijdragen-aan-de-regionale-economie.pdf
Metropoolregio Rotterdam Den Haag; Met elkaar voor elkaar: Strategische Agenda 2023-2026:	https://mrdh.nl/sites/default/files/documents/strategische_agenda_mrdh_def_online_juni_2023.pdf

Partijen

Innovation Quarter:	https://www.innovationquarter.nl/
Yes!Delft:	https://yesdelft.com/

Websites metropoolregio's

Metropoolregio Eindhoven:	https://metropoolregioeindhoven.nl
Metropoolregio Amsterdam:	https://www.metropoolregioamsterdam.nl
Metropoolregio Utrecht:	https://www.metropoolregioutrecht.nl
Groene metropool regio Arnhem-Nijmegen:	https://www.groenemetropoolregio.nl
Metropoolregio Groningen:	https://groningen.nl/akkoord/metropoolregio-groningen-koploper-in-transities
Metropoolregio München:	https://www.metropolregion-muenchen.eu/

Subsidieregelingen

MOOI:	https://www.rvo.nl/subsidies-financiering/mooi
EFRO:	https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/europese-subsidies/europese-structuur--en-investeringsfondsen/europees-fonds-voor-regionale-ontwikkeling-efro
Interreg Nederland-Vlaanderen:	https://interregvland.eu/
OPZuid:	https://www.stimulus.nl/opzuid-2021-2027/KansenvoorWest
ELENA:	https://www.eib.org/en/products/advisory-services/elena/index.htm
CEF:	https://cinea.ec.europa.eu/programmes/connecting-europe-facility_en
JTF:	https://www.snn.nl/programmas/just-transition-fund-jtf